

Katolički list

Zvonik

GOD. XXIII. BR. 10 (264) Subotica, listopad (oktobar) 2016. 150,00 din

Ususret svetkovinama Svih svetih i Dušnoga dana

Tema: Biti župnikom
Intervju: Inicijativa „40 dana za život“
Reportaža: vlč. Patrik Tvorek, mladomisnik

Predstavljanje knjige s. Blaženke Rudić u „Augustinianumu“

Vič. Patrik Tvorek postaje svećenik

Dobitnici nagrada na Danima Balinta Vujkova

Sudionici katehetskog seminara u Somboru

Mladomisnik-vič. Patrik Tvorek s vjernicima iz Vajske

Rič fali...

Dragi čitatelji, prije pet godina ovim riječima sam započeo svoj prvi uvodnik. Nadahnule su me pjesme našega pjesnika Vojislava Sekelja. Kao i onda, tako mi i sada dopustite biti malo osobniji u obraćanju. Sjećam se početaka i bojazni koju sam osjećao primajući kormilo ovoga lista. Čutim one iste osjećaje bojazni proroka Jeremije: *Ah, Gospode, gle, ja ne umijem govoriti: dijete sam* (Jr 1,6). Iako su godine prošle, iako je manje kose na glavi i promalja se pokoja sijeda, i danas mogu reći „dijete sam“. Da, urednici stare, ali uvijek ostaju djeca jedne stvarnosti koja ih nadilazi. I vjerujem da će *Zvonik* uvijek ostati mlad dokle god se ušćuva taj djetinji stav. Ako bih si i dopustio osvrst unatrag, rekao bih da je sve ovo bio dječjački govor u kojem ste mogli iščitati razigrani gled na teme o kojima sam pisao. Nasmijali smo se mojim „gostima“ sugovornicima: magarcu, pauku, žabi, bodljikavom prasetu, Tarzanu, biskupovoj salati... Nitko nije zamjerio što je *Zvonik* bio i Z(v)oo(nik). Želja mi je bila da zajedno s vama razmatramo otajstva naše vjere i stvarnosti iz kutka katkad nepredvidivog i neuobičajenog. Ako sâm nisam imao riječ, dao sam ju onima od kojih riječ ne bismo očekivali. Njima sam dao slovo onda kada je meni riječ *usfalila*.

Možda se sjećate mojih početničkih zebnji kada sam vam se obratio: „Što napisati? Kako vam se obratiti? Možda na samom početku ostaviti dojam znalca koji barata riječima? Ili u konačnici biti iskren i samome sebi i vama te priznati – rič fali!“ Nakon poodmaklog vremena možda je lakše odgovoriti na ova pitanja. Iza nas (i mene kao urednika) je proslava 20 godina postojanja lista, jubilej 250. broja, zbirka sabranih uvodnika, toliki i toliki tekstovi, članci i prilozi... Ali ni sada se ne mogu othrvati misli da mi je *rič falila*. Međutim, sada znam nešto što na početku nisam – samo sam služitelj riječi, ne njezin gospodar. Odmak, hvala Bogu, uči poniznosti i prihvaćanju nedostataka. Raduje me ipak što sam još onda napisao: „Ljudski je osjetiti strepnju i uz-

drhtalost pred stvarnošću s kojom se sâm ne možeš nositi. Ali tješi spoznaja nošenosti, obuhvaćenosti onim koji ulijeva povjerenje i daje snagu za poslanje koje nadilazi ljudske mogućnosti“.

Tko jednom postane dijete *Zvonika*, uvijek to i ostaje. Znaju to i moji suradnici. Predivno je bilo s njima surađivati. Njihova imena su vam poznata; Željka, Katarina, Andrija, Mirko, Ervin... Upišite tu i Vaše ime. Zbog Vas i postojimo! Dragoj ekipi s kojom sam rastao a dijete ostao, od srca hvala! Oprostite što sam nekada radije bio urednik Z(v)oo(nika) negoli *Zvonika*. Ali znali ste me simpatično (pod)nositi. Opet ponavljam riječi iz prvog uvodnika: „Raduje me blizina ljudi koji herojski strpljivo i ustrajno ugrađuju sebe, svoju ljubav, znanje, vrijeme u ovaj list, (...) čija je žrtva i ljubav neprocjenjiva. Darovani su meni i svima vama čitateljima kao svjedoci Riječi, koja se i dalje utjelovljuje i rađa u listu koji držite“.

U nabranju imena, satkanih u stvarnost ovoga lista, pribrajamo novo ime, novu zlatnu nit, novog služitelja riječi – Sinišu Tumbasa Loketića. Njemu prepuštam pero. Dragi budući uredniče, ne boj se! Budi pero u Božjoj ruci i ne plaši se da će ti *rič faliti!*

Dolikuje da završim onako kako sam i počeo: „Neka i nadalje zvonko odjekuje naš *Zvonik*. Satkan je kao i ljudski život – od riječi. Uz samo tridesetak slova istkane su misli, želje, molitve, tuge i radosti... Riječi su kao školjke; iako malene, naslonjene na uho odrazuju šum beskrajnog mora. *Zvonik* šumi o ljudskoj i Božjoj, lijepoj i jakoj, plemenitoj i toploj, utješnoj i blagoj, ali i o riječi koja fali, jer nije izgovorena, a trebala je, ali i onoj koja je trebala ostati neizrečena, a nije“.

Dragi čitatelji, hvala na divnim godinama provedenim s vama! Oprostite na nedostacima. Volite i dalje moj, vaš i naš *Zvonik*. Drugog i boljeg nemamo. I dalje ćemo se susretati kroz riječ. Od srca vam zahvaljuje

Vaš sada već bivši urednik

Iz sadržaja

Aktualno:

Što slavimo na blagdan
Svih svetih, a što na
Dušni dan?5

Tema broja:

Biti župnikom6

Priopćenje sa 53. zasjedanja
Sabora HBK.....19

Reportaža:

Molitva i bdijenje – put
spasenja nerođenih.....24

Intervju:

Vlč. Patrik Tvorek:
Za oltarom sam
kao doma27

Kutak za katehete:

Godišnji katehetski seminar
„Godina milosrđa“32

Djeca:

Trideseta „Zlatna harfa“ ..38

Mladi – svjedočanstvo:

Rekla sam DA životu,
a onda je život rekao
DA meni.....42

Kršćanski stav:

Ne postoji pravo
na pobačaj!.....47

Predstavljanje knjige

s. Blaženke Rudić
Povratak iskonu48

Zar nemamo vremena biti sveci?

Piše: *Nikola Knezi*

Sredinom mjeseca listopada slavili smo svetkovinu sv. Terezije od Isusa (Avilske), karmelićanke i prve Crkvene naučiteljice. Španjolska redovnica podrijetlom iz više klase, ostavlja sve i dolazi u samostan tražeći svog zaručnika Isusa Krista. Iz životopisa znamo da je od početka bila revna redovnica, točno je izvršavala svoje obveze koje joj poglavarica samostana zadala. U molitvi je bila predana i točna. Međutim, u jednom momentu osjeća potrebu da kao zrela redovnica mora više toga učiniti za svog zaručnika, ali i za spas vlastite duše. Traži način kako da ugodi svom zaručniku, što da učini da Ga proslavi!? Tim mislima počinje s obnovom svoga reda, utemeljuje nove samostane i piše duhovne spise koji će odgojiti mnoge naraštaje karmelićana u narednim stoljećima. Sv. Terezija je duboko svjesna da želi biti sveta. Naučiteljica Crkve pita sebe ali i nas: *Zar nemamo vremena biti sveci?*; proslaviti Isusa i ugađati mu znači truditi se oko svetosti vlastitog života. Kao što djevojka češlja svoju kosu da bi ona postala sjajnija i ljepša, tako čovjek treba njegovati svoj odnos s Gospodinom kako bi to prijateljstvo bilo prožeto ljepotom. Svetost je zadatak svake krštene osobe, a ne samo odabраниh pojedinaca. Čovjek u sebi treba probuditi želju da bude svet, a ako se ta želja razbukta naći će se i put doći do cilja.

Upravo dvije svetkovine koje su pred nama, Svi sveti i nakon kojih komemoriramo vjerne mrtve, liturgijski duboko osjećamo pošto nam nude posebnu priliku da razmišljamo o vječnom životu. Vječni život, kao nagrada za svetost u ovom životu, za krštene znači potpuno sjedinjenje s Bogom u Njegovoj neizmjerljivoj ljubavi u zajedništvu s ostalim vjernima. To je oblik života lišen svega zloga uključujući i smrt. Čovjek tijekom ovozemaljskog života mora živjeti svetost po ljubavi. *Bilo da šutiš, šuti iz ljubavi; bilo da govoriš, govori iz ljubavi; bilo da ispravljáš, ispravljaj iz ljubavi; bilo da opraštaš,*

opraštaj iz ljubavi; neka u tebi bude korijen ljubavi, jer iz toga korijena ne može proizaći ništa drugo već dobro, govori sv. Augustin. To mogu oni muškarci i žene koji s obje noge stoje čvrsto na zemlji, dok im se srce već nalazi u Nebu, mjestu krajnjeg boravišta Božjih prijatelja. *Čisto srce stvori mi Bože i duh postojan obnovi u meni*, uči nas psalmist, priznajući pritom svoj grijeh moleći Gospodina za oprost i za postizanje svetosti života.

Nemojmo zaboraviti da je Kristova Crkva sveta, pošto je stvorena od Presvetog Boga. Za očuvanje te svetosti smo trenutno odgovorni mi koji sada hodamo ovom Crkvom. Crkva među svoje članove ubraja i Djevicu Mariju, bezbroj svetih, kao uzore i zagovornike. Svetost Crkve vrelo je posvećenja njezine djece koja se ovdje na zemlji, kao i psalmist, sva priznaju grješnicima, uvijek potrebna obraćenja i očišćenja. Budimo željni sakramenata, pošto je svakom sakramentu vlastita sakramentalna milost koja je darovana po Duhu Svetomu od Isusa Krista, a sakramentalna milost podupire svakoga vjernika na putu za svetost, a pomaže i Crkvi u rastu u ljubavi i u svjedočenju.

Nakon dana u kome se spominjemo svetaca Crkve, stiže nam dan u kome se spominjemo naših voljenih pokojnika. To je dan kada će naša groblja biti posuta tisućama svijeća. Mračna groblja će se toga dana svjetlucati poput svoda nebeskog. Ponovno ćemo u tom svetom danu biti nešto bliskiji s našim pokojnicima, te iskoristimo taj dan da im se zahvalimo što su nas u svetoj vjeri Isusovoj odgajali, što su nam mnoga dobra na ovome svijetu učinili i ostavili, tražimo od njih oprost ako smo što loše njima učinili i zamolimo ih da za nas mole Gospodina za svetost našega života kako bismo jednoga dana pred Njegovim licem skupa vječnu gozbu blagovali.

Foto: *Svi sveti, Fra Angelico, XV. stoljeće*

Što slavimo na blagdan Svih svetih, a što na Dušni dan?

Prvoga dana mjeseca studenoga svake godine slavimo blagdan **Svih svetih**. Tog dana slavimo one svece i svetice koje je Crkva proglasila svetima, kao i one koji nisu proglašeni svetima, ali su svojim životom ostvarili ideal kršćanskog života te su njihove duše ušle u kraljevstvo Božje pošto su nakon smrti njihove krsne haljine ubijeljene u krvi Jaganjčevoj. Kako ne znamo poimence sve koji su umrli na glasu svetosti, Crkva je odredila ovaj dan kada se zajednički moli za sve svete i blažene, poznate i nepoznate.

Riječ je o onom beskrajnom mnoštvu običnih ljudi, mnoštvu koje nam svjedoči da svetost ne znači nenormalnost, bespriječnost, nego znači puninu ljudskosti. Stoga su na svetost pozvani svi kršćani, svih razdoblja i svih životnih okolnosti. Kao što je lijepo rekao papa Benedikt XVI., kako bismo mogli biti sveti, nije potrebno činiti izvanredne pothvate i djela niti posjedovati posebne karizme, već jednostavno služiti Kristu, slušati ga i slijediti bez obeshrabrenja u teškim trenucima. Samo s njegovom pomoći možemo postati svetima.

Dušni dan slavimo svake godine 2. studenoga, kada se sjećamo svih svojih dragih pokojnika. Pohodi grobovima

i grobljima u tom pogledu redoviti su znak pažnje i vjere. Tog dana vjernici mole za duše svojih dragih pokojnika, za njih pale svijeće na grobovima, prisustvuju svetoj misi, povezujući se tako svojim molitvama s njima i moleći Božje milosrđe da ih što prije očisti od svih slabosti te da ih uvede tamo gdje s oka svaka suza nestaje.

Tako je Dušni dan ili Dan svih vjernih mrtvih izraz kršćanske nade i vjere u zagrobni život što liturgija ističe riječima: „Tvojim se vjernima, Gospodine, život mijenja, a ne oduzima. I pošto se raspadne dom ovozemnog boravka, stječe se vječno prebivalište na nebesima.“ Mi za duše svojih dragih pokojnika molimo duboko vjerujući da će oni, kada dođu u kraljevstvo Božje, biti naši zagovornici. Vjerujemo da će oni moliti za nas da ne promašimo svoj konačni životni cilj, da i mi uđemo u kraljevstvo Božje i tako budemo pribrojeni općinstvu svetih.

Datumska povezanost blagdana Svih svetih i Dušnog dana dobra je prilika za razmišljanje o vječnosti. S tim u svezi, kao što je jednom prigodom istaknuo papa Benedikt XVI., treba se upitati očekuje li uopće suvremeni čovjek vječni život ili pak vjeruje da to pripada već

preživjeloj mitologiji. U ovom našem vremenu, više negoli u prošlosti, čovjek je toliko zauzet zemaljskim stvarima, tako mu često biva teško misliti na Boga kao protagonista povijesti i samoga našeg života. Blagdan Svih svetih i Dušni dan mogu biti vrlo poticajni za razmišljanje o tome.

DAN MRTVIH

Naši dragi usnuše snove,
ne mareći za baštinu
ni putove zemlje ove.

Misli naše k njima teže,
jer znademo i iskreno
dubinski osjećamo
da nas s njima ista sudba veže.

Tako biva
na Dan mrtvih.
Svečano grobljima mnogi šeću,
prepuštajući dijalog,
onih koji bijahu i koji jesu,
svježem cvijeću.

Nijem dijalog vodi cvijeće,
jer govoriti ne zna,
al značenjem svojim
razjašnjenje daje
mnogo veće.

Mnogi od onih,
kojih nema,
bijahu slični cvijeću
po mladosti i ljepoti,
al sad svega toga nema.

Uvenuli su i umrli
poput mnogog cvijeća.

Josip Temunović

Biti župnikom

Piše: *Siniša Tumbas Loketić*

Prva služba

Našao sam se u jednom vrlo neobičnom i sasvim novom iskustvu. Postao sam župnik! Vjerujem da će mnogi reći kako je to predivno, i mnogi su mi na početku moje službe čestitali, radovali se. Ipak, ja sam u svojoj nutрини doživljavao velike strahove – plašio sam se kako će to sve biti, hoću li ja to moći, plašio sam se odgovornosti! Bilo je to 5. lipnja 2016. godine, kada sam došao, oko 10 sati prije podne, započeti svoju novu, župničku službu. Tolika je ushićenost bila u mome srcu – a toliki strah. Oko mene bezbroj ljudi. Svi mi pružaju ruku, osmjese na licima, radost, došao je novi župnik. Dok su jedni čekali susret sa sa mnom, drugi su sami došli na župu kako bi me upoznali. Bezbroj savjeta, upozorenja, sugestija, smjernica i tome slično. U jednom trenutku činilo mi se kako bih najradije sjeo u auto i otišao „svojoj“ (roditeljskoj) kući. Vrata se otvaraju, vjernici jedan za drugim ulaze u moju župu. Netko nešto donese, netko poželi sve najbolje. Kako je dan odmicao, polako sam shvaćao gdje sam i što sam. Ali, strah je i dalje u meni. Nisam toliko razmišljao kako će biti dalje u budućnosti, u meni je bilo razmišljanje o sadašnjosti, o ovim trenucima koji tako brzo, a tako sporo prolaze.

Susret s poukom

No, nada je bila u mome srcu. Nosio sam iskustvo vjernika iz Novog Sada koje se ne može riječima opisati.

Ti i tako divni ljudi, za koje sam vjerovao da su samo tamo, samo u Novom Sadu, sada se nalaze i ovdje, u novoj sredini. I ovdje, u Selenči, oko mene je mnogo dobrih i pobožnih ljudi, željnih Boga. I mlađih i starijih, i zdravih i manje zdravih – žele samo upoznati župnika. Razmišljao sam – ljudima treba nada, žele nešto pozitivno, nešto dobro, došli su po savjet. Prvi dan na župi, tek sam bio došao, samo sat-dva u „mojoj“ kući, dolaze ljudi, treba ispovijedati jednog bolesnika. Odmah, bez mnogo razmišljanja, krenuo sam. Dok sam išao k bolesniku, pomislih: „Moj Bože! Ne znam slovački jezik, kako ću sad ja ovo?“ Dolazim tamo, svi me pozdravljaju – shvatio sam! U takvim trenucima jezik nije bitan. Taj bolestan čovjek nije trebao mene – trebao je Boga. Pa pomislim, jesam li možda ipak previše važnosti stavio na sebe kao župnika, umjes-

to na Boga? Ja nisam tu da reklamiram sebe, nego da donosim živog Isusa koji je dobar i koji prašta. Naučena prva lekcija, prvog dana na župi: „Ne reklamiraj sebe, budi nositelj Boga“.

Prva radost

Taman kada se sve malo „smirilo“, približavala se sveta misa! Trebao bih se radovati jer ću prvi puta u svojoj župi služiti svetom misu, a u meni strah, nemir. Sve na slovačkom jeziku! Započela je sveta misa, moje mjesto je bilo na nekakvom veoma čudnom uzvišenom mjestu, osjećao sam se jako neugodno, djelovalo je kao da sam neki veliki gospodar nad svima u crkvi, dok započinjem svetom misu. Opet mi se neka misao vrzma po glavi: „Ovo uzvišenje će sigurno ići van.“ U misli mi dolaze riječi: „Tko se uzvisuje bit će ponižen.“ Sveta misa je išla dalje svojim tijekom, kao da nisam bio prisutan, sve je tako brzo prolazilo. U sakristiji mnoštvo ministranata, pa se opet sjetim kako ne znam slovački... Svi nešto govore, dobri su ljudi prema meni, govore na srpskom, ali ja bih htio da ja govorim slovački, a to ne znam. Po završetku svete mise, mnogi su me pozdravljali, došli su da izbliza vide novog župnika. U meni radost, vidim ljubav u njihovim očima. Željni su Boga, u meni to žele vidjeti. Ja, slabo stvorenje, koji nisam dostojan njegovog poziva, predstavljam samoga Boga, stvoritelja svega svijeta! Bože dragi, zašto si me pozvao?!

Ovi zidovi koji me okružuju nisu samo zidovi, ove prostorije u kojima boravim nisu samo prostorije, crkva u kojoj služim svetu misu nije samo zgrada, crkva – to je sve dio mene, a ja polako postajem dio toga. Pa i jednoga dana kada ne budem ovdje, dio mene će u svemu ovome ostati.

Sam u kući

Prva večer na mojoj župi. Mama me zove svakih pola sata da me pita kako mi je. Svi zovu, zanima ih sve. A meni drago, najradije bih da su i oni ovdje sa mnom. Velika kuća, ovdje javno priznajem pred svima da se nikad u životu nisam toliko plašio kao te prve noći. Nikada nisam živio na selu. No, novi dan je svanuo, a sebi kažem: „Siniša, i dalje si župnik“. I tako su moji prvi dani prolazili... Ljudi su dolazili i dalje, htjeli su me upoznavati. Radostan što sam ovdje, i dalje sam imao pomiješane osjećaje radosti i straha. Uslijedili su dani koji su sa sobom nosili puno radosti, puno obveza, puno razmišljanja. Tih prvih dana boravka u Selenči, nisam ni bio svjestan svega što se događa oko mene. Međutim, prvih dana rekao sam sebi: „Idem biti župnikom“.

Možda će se nekome učiniti kako to i nije osobito težak „posao“, no ako ga želiš raditi kako treba, itekako može biti zahtjevan. Zajedno s mojom odlukom prolazili su dani i tjedna, sada već i mjeseci. Puno se lijepoga dogodilo i još će se puno toga lijepoga dogoditi. Kako da se na obraduje župnik, novi i nepoznat, kada na prvi poziv na kraju mise, dođu vjernici pomoći obratiti trešnje!? Na kraju svakog dana, podosta umoran od svakidašnjih obveza, zahvalim dragom Bogu što me je i ovaj dan poživio. Što mi je darovao šansu biti župnikom. Svakodnevno se podsjećam i doista to mislim, kako nisam ja toliko bitan, nego Bog, kojega donosim ljudima kojima sam poslan. Možda ću nekad nešto pogrešno i napraviti, reći, učiniti, ali vjerujem da će Bog, koji me je poslao, dati snage da svakim danom boravka na mojoj, odnosno Njegovoj župi, budem živim i istinskim svjedokom njega kao našega Boga. S mnogim ljudima s kojima sam se do sada susretao, djecom s kojom sam krenuo raditi, s mladima, sa svima, osjetio sam radost. Iako je znalo biti i teških trenutaka. Bilo je večeri kada nisam znao odgovoriti na pitanje zašto sam baš ja ovdje, sam, u velikoj župnoj kući. Svi su sa svojim obiteljima, s prijateljima u gradu, ja, sam sa svojim Bogom, sjedim u mojoj župi. Ovi zidovi koji me okružuju nisu samo zi-

dovi, ove prostorije u kojima boravim nisu samo prostorije, crkva u kojoj služim svetu misu nije samo zgrada, crkva – to je sve dio mene, a ja polako postajem dio toga. Pa i jednoga dana kada ne budem ovdje, dio mene će u svemu ovome ostati. Promatrajući još dublje, ne ostaje ovdje samo dio mene, nego dio Boga (ako Boga uopće možemo dijeliti na takav način).

Hvala za molitvu

Iako kratko, ovo iskustvo u „župnikovanju“ dijelim sa svima vama, dragi čitatelji. Vjerujem da me Bog trenutačno ovdje treba, da sam zbog toga ovdje. Treba me, ali da zaista svjedočim Njega i radim najbolje što mogu. Stoga se preporučam u vaše molitve da budem dobar župnik. Ne da budem dobar svima, jer to nije moguće, nego sve što radim da bude dobro, pošteno i ponizno. Ovi dobri ljudi kojima sam poslan neka mi budu na pomoć, a ja njima za svjedočanstvo. Onda će dragi Bog blagosloviti svaki rad, svako nastojanje koje činim. Ovo je svjedočanstvo istinito, pisano u dahu. Moja zahvala ide mojim dragim župljanima što zajedno sa mnom hode k dragom Bogu i što smo poslani jedni drugima prije svega na obogaćenje u

Bogu. Vjerujem da ćemo svi malo po malo rasti u svetosti i zajedno živjeti vjerničkim životom.

* * * * *

**Volim Te, o moj Bože,
i moja jedina želja je da Te volim
do svoga zadnjeg daha.
Volim Te, o Bože beskrajno ljubljeni...
i više volim umrijeti ljubeći Te
nego živjeti i jedan trenutak
ne ljubeći Te.**

**Ljubim Te, o moj Bože, i jedino želim
nebo
da bih imao sreću ljubiti Te savršeno.
Ljubim Te, o moj Bože, i jedino se bojim
pakla,
jer se tamo nikada neće imati slatka
utjeha voljeti Te.
O moj Bože, ako moj jezik
ne može reći u svakom trenu da Te
volim,
želim da Ti barem moje srce to ponavlja
onoliko puta koliko dišem.
Ah! Daj mi milost da patim ljubeći Te,
da Te volim trpeći,
te da jednog dana izdahnem ljubeći Te
i osjećajući da Te ljubim.
I što se više približavam svome kraju,
više Te zaklinjem da umnožiš i usavršiš
moju ljubav.
Tako neka bude. Amen**

Proštenje na subotičkoj Kalvariji

Kalvarijska kapelica u Subotici posvećena je Žalosoj Gospi i stoga se svake godine na taj dan, 15. rujna, tradicionalno održava proštenje u znaku davanja zadovoljštine za grijeh psovke.

Nakon klanjanja pred Presvetim oltarskim sakramentom, slavljena je sveta misa ispred kapelice. Veliki broj prisutnih svećenika pružili su priliku za ispovijed: **mons. Stjepan Beretić, preč. mr. Mirko Štefković, vlč. dr. Marinko Stantić, vlč. Zsolt Bende, preč. Julije Bašić, vlč. Dražen Dulić, mons. Marko Forgić, preč. Franjo Ivanković, preč. József Leist, vlč. mr. József Szakály, vlč. Jenő Varga, vlč. Goran Vilov, mons. Attila Zsellér.** Predslavitelji sv. mise bili su župnik župe sv. Roka **mons. dr. Andrija Anišić i vlč. mr. Szilárd Balcsák,** duhovni pomoćnik u župi sv. Terezije Avilske.

Govornici su povezivali žalost i žrtvu Marije s našom žrtvom. Isus i Marija i danas jednakinim intenzitetom prikazuju sebe za spas čovjeka. Bog nam je dao milost života i sav se angažirao za naše vječno dobro. Naši vjernici vole Kalvariju, na njoj se nadahnjuju za noše-

nje vlastitih križeva što potvrđuje veliki broj nazočnih na proštenju. Pjevanje je predvodio **Mario Bonić,** kantor župe Marije Majke Crkve. Na kraju slavija župnik **Bela Stantić** zahvalio je svećenicima, vjernicima i svima koji su pridonijeli uređenju Kalvarije i organiziranju slavija.

Župljani župe Isusova Uskrsnuća

Obnova tornja na bezdanskoj crkvi

Padom vanjskih temperatura u listopadu, započelo se s obnovom tornja na crkvi svetih Šimuna i Jude Apostola u Bezdanu, a kako je crkva posebna po mnogo čemu tako je i po tornju za koji se vjeruje da nije u sklopu crkve nego je dograđen.

Jedina crkva u Vojvodini posvećena apostolima Šimunu i Judi Tadeju izgrađena je za vrijeme mađarske revolucije 1848./49. Kako su naslovnici crkve zaštitnici šumara i ljudi koji žive od vode i šume, a Bezdán je zemljopisno na takvom položaju da ga okružuju šuma i voda, logični je izbor titulara. Promatrajući crkvu s prednje strane, što potkrjepljuju i nacrti, uočavaju se prazna mjesta gdje su trebala biti izgrađena dva tornja, međutim, zbog političkih i materijalnih okolnosti njihovo podizanje prilikom izgradnje crkve je odgođeno pa se pribjegli privremenom rješenju, izgradnji jednog nasuprot planiranih, još i danas jedinog postojećeg zvonika s tornjem na zadnjoj strani crkve. Uz sve navedeno i ovaj postojeći zvonik je mnogo manji nego što bi trebao biti a projektom zamišljeni zvonici kasnije nikada nisu izgrađeni. Tako je bezdanska crkva iznimka jer ulaz u nju nije ispod postojećeg tornja visine 38 m u komu su instalirana tri zvona.

Za posljednjeg nevremena oštećen je križ pa je prigodom popravka uočeno kako je i pokrovna konstrukcija tornja u prilično lošem stanju te da predviđeni popravak križa ipak nije izvodljiv. Tijekom posljednjih godina crkva je oličena, poradilo se na poboljšanju rasvjete i popravku sata na tornju, dok su vitraji izvana zaštićeni žičanom mrežom. Kako je Bezdán mjesto koje ima ljekovito lječilište, postavljanjem rampe za invalidska kolica crkva je postala pristupačnija osobama koje imaju poteškoće u kretanju. Do kraja tekućeg mjeseca trebalo bi se izgraditi parkiralište ispred crkve, postaviti novi križ i zamijeniti oštećeni i dotrajali lim na tornju kao i prozori na zgradi župe. Sredstva za navedene radove prikupljena su milodarom lokalnih vjernika ali vjerojatno i doprinosom korisnika bezdanskih toplica. /**Željko Zelić**/

Zavitni dan u Monoštoru

Zavitni dan u Monoštoru obilježava se svake godine 13. listopada, točno u podne, svetom misom zahvalnicom Bogu i Gospi za spasenje od bombardiranja u završnici Drugoga svjetskog rata.

Ovaj tradicionalni i omiljeni dan obilježava i Kulturno-umjetničko društvo Hrvata „Bodrog“ programom *U susret Zavitnom danu*. Ove godine bilo je to u subotu 8. listopada u Domu kulture. U programu su sudjelovali članovi „Bodroga“, te gosti iz Hrvatske MPS-a „Baje“ iz Ivanovca i KUD-a „Ivan Filipović“ iz Velike Kapanice.

Na pozornici Doma kulture u Monoštoru smjenjivali su se članovi „Bodroga“, zatim muške pjevačke skupine „Bodroški bečari“, već prepoznatljive „Kraljice Bodroga“ i na koncu igrачke skupine, kao i već Monoštoru dobro poznate „Baje“ i, prvi puta, gosti iz Velike Kapanice.

HR, Z.V.

Jubilej u Stanišiću

Jubilarna godina kojom je proslavljeno 200 godina od izgradnje crkve posvećene Imenu Marijinu u Stanišiću, završena je 8. listopada. Svečanu svetu dvojezičnu misu predslavio je subotički biskup mons. dr. Ivan Péntzes u zajedništvu s tajnikom Subotičke biskupije mr. Mirkom Štefkovićem, župnikom iz Telečke vlč. Árpádom Pásztorom, župnikom iz Horgoša vlč. Ákosom Gutásijem i mjesnim duhovnim pastirima i lemeškim župnikom vlč. Antalom Egedijem.

Prije svete mise lokalno i lemeško društvo poštovatelja Gospine krunice razmatrali su kroz molitvu radosna otajstva, a za sve nazočne bila je prigoda za svetu ispovijed. Naime, papa Pio VII. darovao je iznimni dokument kao odgovor na molbu barunice **Julije Redl** o mogućnosti zadobivanja pot-

punog oprosta svih grijeha u stanišićkoj crkvi o posebnim prigodama i uvjetima. Rimski biskup card. **Braschio de Hones-tis** službujući u bazilici Santa Maria Maggiore po Papinom napatku 1815. odobrio je neopozivo i za sva vremena zadobivanje milosti onomu tko se na dan proštenja i posvete crkve, od večernje premise do zalaska sunca na blagdan Imena Marijinog, iskreno pokaje za opačine i grijehe, pričesti i moli u crkvi na nakanu uspostavljanja i širenja mira među kršćanskim crkvama i zajednicama, iskorjenjivanje heretika i uzvišenje Majke Crkve, taj sudjeluje u potpunom odrješenju grijeha koji samo za sebe i spas svoje duše može isprobiti jedanput godišnje. Ista milost može se zadobiti na blagdan Rođenja BDM, tj. osam dana prije i dva po blagdanu.

Mons. Péntzes je u propovijedi pojasnio značaj riječi jubilej, stalnu nazočnost oltarskog sakramenta i ulogu crkve kao građevine i kao žive institucije. Dalje je pojasnio život kroz oči prava, vrijedna i radna kršćanina i dotaknuo se eutanazije te brojnih primjera iz svakodnevnog života u zemlji i svijetu.

Etelka Pekter, zadužena za rukovođenje restauracijom i održavanje crkve zahvalila je svećenicima i svima koji ponovno pridonose održavanju žive vjere. Na misi je pjevao mjesni ženski zbor dok je za orguljama bio **György Mandić**, restaurator orgulja koji posljednjih godina radi na održavanju i restauraciji instrumenta. Nakon svete mise za goste iz okolnih mjesta i uzvanike priređena je zakuska u mađarskom domu Ady Endre. Da podsjetimo, prošle godine obilježeno je 200 godina od postavljanja kamena temeljca za izgradnju crkve, dok je ove godine obilježena 200. obljetnica od posvećenja crkve, što je učinjeno 4. listopada 1816.

Željko Zelić

Vespere u Lemešu

Lemeške osme pučke pobožnosti na kalvariji u kapeli BDM Posrednice milosti, završene su 24. rujna. Ove godine završetak je obilježilo gostovanje molitvene skupine iz Stanišića čime su dobrosusjedski odnosi dvaju sela podignuti na višu razinu, a djelujući u molitvenom zajedništvu članovi dvaju društava uzrasli su u vjeri koju tako srčano ispovijedaju.

Vespere su ove sezone počele 5. lipnja i održano je svih planiranih sedamnaest susreta nedjeljom, kroz četiri mjeseca, koliko ih ima između konca svibanjske i početka listopadske pobožnosti. U okviru ovih pobožnosti Lemešani su ove godine ugostili u rujnu dvije grupe hodočasnika na zajedničku molitvu, Karmelski svjetovni red iz Sombora i susjednu stanišićku zajednicu. Tako su se ove godine spominjala otajstva čak osam krunica, na dva lokalno uporabna jezika, po dvije u mjesecu. Šesti mjesec obilježila je molitva krunice za prije-kopotrebni mir u svijetu i velika krunica na čast Srcu Isusovu. U srpnju je prvi puta u Lemešu uvedena molitva krunice na čast Presvetog lica Isukrsta uz otajstva slavne Gospine krunice. Tijekom kolovoza utjecalo se sv. Roku kroz istoimenu krunicu i otajstva radosnog ružarija dok je rujna obilježilo čašćenje Žalosne Gospe

i molitva dviju krunica koje veličaju Marijine boli. Svaki susret počeo bi i završio pjesmom a po završetku ružarija otpjevala bi se antifona i molilo za pokojne. Broj sudionika i aktivnih molitelja i ove godine nažalost ostao je kao i prethodnih, nepromijenjen, a skupina od dvanaest vjernika uz Božju pomoć planira nastaviti i dogodine molitvene susrete.

Željko Zelić

Početak školske i vjeronaučne godine u župi Uskrsnuće Isusovo

U crkvi Isusova Uskrsnuća 2. listopada na sv. misi zazvali smo Duha Svetoga i Božji blagoslov na školarce. Djeca su se na početku predstavila po razredima, u misnom slavlju sudjelovala su čitanjem Božje riječi, molitvom vjernika i ministriranjem. Svaki je razred na misu ponio transparent, broj svoga razreda, a jedan od njih je predstavio svoj razred i gradivo koje će ove školske godine obrađivati. Cijela zajednica je vapila: Dođi, dođi, dođi Duše Presveti.

Misno slavlje animirali su mladi tamburaši naše župe koji već dugi niz godina sviraju u tamburaškim orkestrima dok su ovogodišnji prvopričesnici predvodili pjevanje. Župnik **Bela Stantić** blagoslovio je učenike i poželio im sretan početak školske godine. Roditeljima je poručio kako je

važno odgajati djecu za kršćanske vrednote i slati ih na vjeronauk. Također je potaknuo vjernike riječima učenika Isusovih: Umnoži nam vjeru! *Apostoli su bili stalno uz Isusa, a ipak mole da im Isus umnoži vjeru. To znači da vjera nije gledanje niti slušanje, nego milost, prihvaćati Riječi Božje za istinu i po njima živjeti, naznačio župnik, dodavši da mi ljudi stalno vjerujemo, samo je pitanje komu. Djeca će vjerovati svojim učiteljima i nastavnicima što će im govoriti. Oni to neće gledati što budu učili, nego će prihvaćati što im kažu nastavnici. To je ljudska vjera. Međutim, postoji istina koju samo Gospodin Bog zna i On je nama to objavio. Zapisano je u Bibliji. To su još važnije istine: tko sam ja?, odakle sam ja?, koji je smisao moga života?, što biva sa mnom kad mi tijelo umre? I još mnoga druga pitanja koja su još važnija od ljudskih istina. Ono prvo je dobro i potrebno, ali ne bi trebalo zanemariti vječne istine. To je smisao vjeronauka, rekao je župnik Bela.* Na kraju svete mise zahvalio je djeci, sviračima, pjevačima, roditeljima i Katehetskom odjelu na divnoj suradnji.

Katehetski odjel

Zaziv Duha Svetoga i blagoslov torbi u Vajskoj

U župnoj crkvi sv. Jurja u Vajskoj 11. rujna svečanim misnim slavljem slavljena je sveta misa zaziva Duha Svetoga za novu školsku i kadetsku godinu.

U svojoj homiliji župnik **vlč. Vinko Cvijin** istaknuo je važnost prisutnosti na misama rekavši kako je bolesnom čovjeku za zdravlje potreban liječnik, tako je i nama kršćanima za naše duhovno zdravlje i za rast u vjeri potrebna sveta misa, a blagovanjem tijela i krvi Kristove rastemo u vjeri. Misno slavlje animirao je župni zbor, a dok je zbor pjevao „Dođi Duše presveti“, vlč. Vinko blagoslovio je djecu i školske torbe, koje su svoje mjesto našle ispred oltara. Na kraju misnoga slavlja okupljenoj djeci vlč. Vinko i đakon **Patrik** podijelili su prigodne paketiće, u njima je bio raspored sati, blok, gumica, olovka i čokoladica. Iznenadena djeca osmijeh dugo nisu mogla skinuti s lica. *Kako je lijepo vidjeti ovoliko djece na nedjeljnoj misi, rekli su okupljeni župljani poslije misnoga slavlja.*

Amalija Šimunović

Posjet VIS-a „Ritam vjere“ Vajskoj

Župu sv. Jurja u Vajskoj 17. i 18. rujna pohodio je subotički zbor mladih VIS „Ritam vjere“. Mladi su u župu došli još u subotu 17. rujna poslijepodne, kada su dan ispunili u druženju s dvadesetak djece.

U subotu navečer zbor je animirao i misno slavlje a poslije mise uslijedilo je klanjanje koje je svojim nježnim glasovima predvodio zbor. Okupljeni župljani bili su oduševljeni zborom i njihovim pjevanjem. VIS „Ritam vjere“ animirao je u nedjelju dvije mise i to misu u 9 sati u Bođanima, a zatim u 11 sati u Vajskoj. Poslije misnoga slavlja zbor je okupljene župljane nagradio s još dvije, tri pjesme, a **vlč. Vinko Cvijin** ih je pozvao da opet dođu, da nas posjete i iskreno im zahvalio što su se odazvali pozivu. Mješoviti zbor u Vajskoj njeguje stari

način pjevanja i stare napjeve, tako da je ovakvo pjevanje za većinu župljana bilo pravo iznenađenje i oduševljenje.

Amalija Šimunović

Dan starih i bolesnih u župi Uzvišenja sv. Križa u Somboru

Papa Franjo je rekao da su stari i bolesni srce i duša jedne župe. Stoga je u Somboru u crkvi Uzvišenja sv. Križa služena sveta misa na nakanu starih i nemoćnih župljana.

Veliki je broj onih koji ne mogu svake nedjelje doći na misu zbog bolesti. Župnik **Slavko Večerin** im je podijelio bolesničko pomazanje. Uprigodnoj i nadahnutoj propovijedi Večerin je rekao da se

ne boje, jer nisu sami, budući da se imaju na koga osloniti. *Isus nas je podigao kad smo pali, njegovao u bolesti, tješio i uvijek je s nama kada nikoga drugoga nema. Zaštiti, Bože, i ublaži boli naših starih i nemoćnih, i neka se na njima vrši Tvoja sveta volja. Pomozi im hrabro nositi svoj križ. To je jedini put koji vodi u Božji dom, zaključio je župnik Slavko.*

M. Mikrut

Obnova tornja crkve Imena Marijina u Novom Sadu

Tijekom listopada započeli su radovi na tornju župne crkve Imena Marijina u Novom Sadu. Radove izvodi poduzeće „Limarija Ralbovski“ iz Selenče, a planirano je da traju do srpnja 2017. godine.

Na tornju su dijagnosticirana područja i elementi arhitektonske plastike koje je potrebno osigurati i elemente koje treba ukloniti radi sigurnosti. Ranije su skinuti bočni ukrasi koji su napukli i koji se više nisu mogli držati samostalno. Planirana je i obnova pozlate križa koji se nalazi na vrhu tornja, za što će vjerojatno biti potrebna intervencija iz zraka. Za vrijeme odvijanja radova, vjernici i ostali posjetitelji crkve ulaze u nju preko bočnog ulaza (iz smjera Katoličke porte) radnim danom i subotom (od 8 do 12 i od 17,30 do 18,30 sati), dok je glavni ulaz (iz smjera Trga slobode) otvoren jedino nedjeljom, od 6,30 do 12,30 sati. /**M. T./**

Trodnevni oratorij „Don Bosco“ u Josipovcu

Svečanim misnim slavljem 2. listopada u crkvi sv. Mihaela arkanđela u Josipovcu Punitovačkom, filijali župe Punitovci, koje je predvodio vlč. Dominik Ralbovsky, Slovak iz Selenče u službi kapelana u Bečeju, završen je trodnevni susret djece – Oratorij „Don Bosco“. U koncelebraciji je bio punitovački župnik Đurica Pardona.

Susret djece održan je od petka 30. rujna do nedjelje 2. listopada po uzoru na djelovanje i rad sv. Ivana don Bosca (1815.–1888.), Talijana iz Torina, redovnika osnivača reda Salezijanaca. Povod održavanja bio je početak djelovanja i rada

„Misije među Slovacima u Hrvatskoj“ i Misijskog centra bl. Zdenke Schelingove u Josipovcu Punitovačkom 1. listopada.

Aktivnosti susreta odvijale su se u prostoru josipovačkog Doma Slovaka i u josipovačkoj crkvi, a tema je bila „Mihael arkanđeo i anđeli čuvari“. Svaki dan na susretu je bilo više od šezdeset djece, pretežito učenika do 4. razreda među kojima je bilo i djece i iz drugih sela punitovačke župe. Do susreta je došlo idejom punitovačkog župnika Đurice Pardona i s. Renate Bunjove, voditeljice Misijskog centra, a isti su realizirali i radili s djecom vlč. Dominik Ralbovsky i njegova sestra **Kristina Ralbovsky**, osoba posvećena života u svijetu (Ordo Virginum). Prisutna je bila i s. **Rastislava Ralbovsky** te tri animatora iz Selenče i nekoliko mještana iz Josipovca.

Aktivnosti su se odvijale na hrvatskom i slovačkom jeziku kroz radionice i igre, pojedinačne, grupne i zajedničke.

Tu je bila i kateheza o stvaranju svijeta i anđelima, sudjelovali su i u pripremi programa za misna slavlja, osobito za misno slavlje završetka susreta. Djeca su pjevala, recitala, uvježbavala igrokaze. Nastali su tako u radionicama i brojni predmeti i ukrasi, rađeni od drveta, papira i drugog materijala. Na nedjeljnom misnom slavlju tijekom propovijedi djeca su u kostimiranoj odjeći pokazala igrokazom što su naučila o Mihaelu arkanđelu i anđelima čuvarima odgovarajući na pitanja vlč. Dominika. Uz sestru Kristinu, pokretima su, govorjenjem i pjesmom pratili misno slavlje, a to su činili i na misnim slavljima prethodna dva dana. Župnik Pardona zahvalio je vlč. Dominiku i sestri Kristini na predanom trudu i zalaganju u radu s djecom, kao i djeci na odazivu. Djeca su nakon misnog slavlja dobila sve pohvale za trud i zalaganje. /**Mirko Knežević/**

Susret s bratom Aloisom u Budimpešti

Prior ekumenske zajednice Taizé, brat Alois, pretposljednog tjedna rujna boravio je u Asizu na susretu koji već trideset godina promiče mir kroz međureligijski dijalog. Nakon Međureligijskog molitvenog susreta, iz grada mira i svetog Franje uputio se ka istoku, točnije Mađarskoj, gdje je prvo boravio u benediktinskoj opatiji Pannonhalmi. U Budimpešti je bio 24. i 25. rujna.

Glavni grad Mađarske bio je toga vikenda domaćinom i još šestorici braće iz Taizéa, kao i hodočasnici koji su došli s mađarskog govornog područja. Najbrojniji su bili hodočasnici iz Rumunjske, potom iz Ukrajine i ostalih gradova Mađarske. Jedna mala skupina, njih osmero, sačinjena od mladih iz Novoga Sada, Subotice, Oroma, Čantavira i Sente, također je sudjelovala na ovom susretu.

Program je započeo 24. rujna prije podne radionicama (izvori vjere ili glazbena radionica), potom je uslijedila podnevna molitva u duhu Taizéa, nakon toga nova radionica. Na večer, u crkvi Srca Isusova (Jezus szíve templom), koja je i bila domaćin ovoga susreta, uslijedilo je klanjanje pred Presvetim, potom sveta misa, a nakon toga, sve do 23 sata pjevali su se molitve-pjesme iz Taizea.

Drugi dan susreta sastojao se od projekcije najnovijeg filma o bratu Rogeru, osnivaču ekumenske zajednice Taizé. A poslije podnevne molitve i ručka u Sjemeništu, u dvorani u okviru isusovačkog sjemeništa održana je tribina s bratom Aloisom, na kojoj je odgovarao na pitanja o zajednici, dojmo-

vima s Međureligijskog susreta u Asizu, pjesmama – toj formi molitve koja je poput znaka raspoznavanja Taizéa, ali isto tako i o ulozi tišine u samoj molitvi. Neizostavna su bila pitanja o aktualnim temama: pomaganju izbjeglicama, o boravku u Siriji za vrijeme rata... No, bilo je tu i zanimljivih i smiješkom popraćenih priča o njegovu prvom boravku u Taizéu, kada je kao šesnaestogodišnji dječak došao iz znatiželje vidjeti Francusku, a već sljedeće godine se vratio s odlukom da će tu ostati za stalno.

Završnica susreta bila je svečana sveta misa u prepunoj crkvi na kojoj su bili nazočni brat Alois i još šestoro mlade braće iz Taizéa. Domaćini su bili isusovci iz Mađarske, Koreje i Švicarske, a među njima i vlč. **Árpád Horvát**, rodnom iz Subotice.

Svi oni koji su iz Subotice i okolice, pozvani su na molitve u duhu Taizéa koje se od mjeseca rujna održavaju jednom mjesečno u subotičkoj Franjevačkoj crkvi. Sljedeća molitva je u subotu 19. studenog, nakon svete mise koja počinje u 17,30 sati.

Ivana Bašić Palković

Vlč. Szilárd Balcsák, novi magistar teologije

Svećenik Subotičke biskupije Szilárd Balcsák obranio je 15. lipnja svoju magistarsku radnju pod nazivom „*Il movimento del corpo un modo per potersi avvicinare all'incontro con Dio*“ (Tjelesna aktivnost kao mogućnost susreta s Bogom). Radnju iz područja teologije duhovnosti obranio je na Teološkom fakultetu Papinskog sveučilišta „Gregoriana“ u Rimu, a mentor mu je bio naš poznati isusovac dr. Mihály Szentmártoni.

Tjelesna aktivnost već od početka pripada ljudskome životu. U različitim formama, kao što je fizički rad, ples, ili igra, ona može biti izričaj nutarnjeg života. Cilj ovog rada bio je prezentirati tjelesne vježbe kao mogućnost pronalaska Boga, te potražiti i produbiti odnos između sporta i duhovnog života. Prvi je dio rada povijesni, gdje je prikazano nekoliko točki iz povijesti gdje su ove dvije stvarnosti bile usko povezane, kako bi se pokazala nužna povezanost duhovnoga života

i tjelesne aktivnosti, koja postoji i bez toga da bi ljudi posebno to tražili. U drugom dijelu iznesena je kritika današnjega sporta i različitih formi odnosa prema sportu i tjelesnoj aktivnosti. Postoji razlika između sporta koji je izvor financiranja, i onoga u kojem se tjelesna aktivnost usmjerava prema sebi. Na toj drugoj razini, čovjek je otvoren automatski za duhovna iskustva. Kritikom „nekorektnog“ sporta, vlč. Balcsák promovira bogatstvo bavljenja sportom i tjelesnim aktivnostima. U trećem dijelu prikazane su moguće pozitivne posljedice tjelesne aktivnosti u duhovnom životu, te mogućnost susretanja Boga u takvim aktivnostima. Različitim primjerima pokazano je kako se duša otvara, osobito za vrijeme bavljenja motoričkim sportovima, a te aktivnosti okarakterizirane su kao dobra priprava za duhovna iskustva i za kršćansku molitvu.

Vlč. Balcsák kaže za *Zvonik* da je ovu temu izabrao jer je u svome duhovnom životu pronašao povezanost između tjelesne aktivnosti i duhovnosti već kao adolescent. *Nakon svake tjelesne aktivnosti iskustva su bila slična onima poslije molitve. Vidim veliku ulogu sporta i tjelesnih aktivnosti u svom pastoralnom radu, osobito s djecom i mladima*, kaže on.

Vlč. Balcsák je rođen 1985. u Subotici, a osnovnu školu završio je u Bačkim Vinogradima. Maturirao je u subotičkom „Paulinum“, a teologiju diplomirao u Egeru. Red đakonata je primio 2009. godine u Bačkim Vinogradima, a za svećenika je zaređen 2010. u subotičkoj katedrali. Kao kapelan, 2010.-2011. služio je u Bačkoj Topoli, u istoj godini četiri mjeseca u Bečeju, te osam mjeseci kao župni administrator u župi Svih Svetih u Bačkom Petrovom Selu, a od kolovoza 2012. dvije godine u župi subotičke stolne bazilike. U njoj je imenovan župnim vikarom u kolovozu 2016. godine. /**Marko Tucakov**/

Susret starih i bolesnih u Žedniku

Prvog petka u listopadu, na blagdan bl. Djevice Marije od krunice, u crkvi sv. Marka Evanđeliste u Žedniku, održan je, u ovoj godini drugi po redu susret naših najstarijih i bolesnih župljana.

Susret je započeo molitvom krunice, u čast Kraljice krunice s nakanom za sve naše stare i bolesne, kao i za uspjeh inicijative „40 dana za život“, što je ujedno i jedna od nakana listopadskih pobožnosti u našoj župi.

Za vrijeme krunice bila je prilika za sakrament pomirenja, a na raspolaganju su bili đurđinski župnik **vlč. Miroslav Orčić** i župnik, **preč. Željko Šipek**. Euharistijsku službu predvodio je župnik Željko, a u prigodnoj propovijedi je istaknuo važnost i snagu molitve i krunice. Nakon propovijedi usli-

jedila je podjela bolesničkog pomazanja, a ovom sakramentu pristupilo je 68 naših župljana sa željom i vjerom da upravo po ovom sakramentu zadobiju bilo tjelesno, bilo duhovno ozdravljenje.

Po završetku svete mise, susret je nastavljen u toploj vjeronaučnoj dvorani, gdje je prikazan kratki film „Vrabčije gnjizdo“ redatelja **Rajka Ljubića**, čiji su kadrovi snimani upravo u našoj crkvi još davne 2003. godine. Nakon ovog filma, naši mladi i djeca su s radošću prilazili starima i bolesnima nudeći ih finim kolačima, sokovima i toplim čajem što su volonterke pripremile. Zahvaljujući angažmanu naših volontera, vozača **Šime Davčika, Imrea Vujkovića Lamića i Zoltana Vincera**, mnogi naši stariji i bolesni župljani imali su mogućnost nazočiti susretu i otići kući radosni u duši i ozarena lica sa željom za ponovnom susretu.

Ljubica Vukov

Proslava bračnih jubileja u Žedniku

U župnoj crkvi sv. Marka evanđeliste u Žedniku, u nedjelju 18. rujna, pod svetom misom u 10 sati bračni parovi jubilarci zahvalili su Bogu na jubilejima bračnog zajedništva.

Svečano euharistijsko slavlje predvodio je župnik, **preč. Željko Šipek**, koji je na samom početku pozdravio 17 bračnih parova koji su se odvažili pred oltarom reći Bogu hvala za godine provedene u bračnom zajedništvu te posvjedočiti vrijednosti bračnog i obiteljskog života. Slavljenici su aktivno sudjelovali u ovoj svetoj misi čitanjem Poslanice i moleći molitvu vjernika. Nakon prigodne propovijedi uslijedila je i obnova bračnih zavjeta. Parovi s najdužim bračnim stažom su bili **Jelena i Lazo Vukov**, koji su Bogu zahvalili za 60 godina braka, dok su **Margit i Janoš Farago**, te **Marija i Imre Varga** proslavili 55 godina bračnog zajedništva.

Nakon popričesne molitve, **Karolina Šarčević** je pročitala prigodnu meditaciju, koju su jubilarci slušali držeći u rukama jubilejsku svijeću. Na samom kraju misnog slavlja, zbor koji je i uljepšao ovo misno slavlje,

na čelu sa kantorom **Nikolom**, otpjevao je pjesmu „Tebe Boga hvalimo“. Svoju radost slavljenici su podijelili sa svojim obiteljima, rodbinom i župnom zajednicom.

Za vrijeme ove svete mise župnik je blagoslovio školarce i njihove torbe za uspješan početak nove i vjeronaučne godine.

Po izlasku iz crkve, zaorili su se zvuci tamburice, te su jubilarci i svi oni koje tamburica u srce dira zaigrali kolo, a nakon toga slavlje je nastavljeno uz dobre kolače u vjeronaučnoj dvorani.

Ljubica Vukov

Jubileji bračnih parova u župi Uskrsnuća Isusova

Dan bračnih parova koji slave jubilej svoga zajedništva proslavljen je misnim slavljen 23. listopada u crkvi Isusova Uskrsnuća, koje je predslavio župnik mons. Bela Stantić.

Ove godine na obiteljskom zajedništvu Bogu su zahvalili: **Marija i Stipan Petrić** – 35 godina, **Blaženka i Tibor Matatić** – 30 godina i **Gordana i Goran Lulić** – 10 godina.

Župa Uskrsnuće Isusovo

Jubileji bračnih parova i Misijska nedjelja u Maloj Bosni

U župi Presvetog Trojstva u Maloj Bosni, u nedjelju, 16. listopada, proslavljen je Dan bračnih parova koji slave jubilej svoga zajedništva.

Ove godine na zajedništvu „u dobru i u zlu, u zdravlju i bolesti“ Bogu su zahvalili: **Stipan i Eva Gabrić** – 55 god., **Josip i Ilka Ivković** – 50 god., **Stipan i Otilija Francišković** – 45 god., **Maca i Bela Bošnjak** – 40 god., **Jakov i Antonija Oračić** – 40 god., **Ivan i Đula Vojnić Purčar** – 40 god., **Pere i Nada Ivković** – 25 god., **Nenad i Blaženka Marcikić** – 25 god., **Andrija i Zorica Bašić Palković** – 25 god., **Zoran i Vesna Čakić** – 20 god., **Ivica i Gordana Tikvicki** – 10 god., **Imre i Ljiljana Perneš** – 10 god., i **Ivan i Snežana Moravčić** – 5

god. Misno slavlje vodio je župnik **Dragan Muharem**. Nakon svete mise prisutni su mogli kupiti kolače koje su pripravili župljani, a prikupljena sredstva idu za misije. Akcija se nastavila i sljedeće nedjelje kada se u Crkvi slavio Svjetski dan misija. U humanitarnoj akciji kupljeno je preko 160 paketića.

Zv

Oratorij u službi misija

Vjernici župe sv. Roka u Subotici svečano su u nedjelju, 23. listopada proslavili Misijsku nedjelju. Umjesto propovijedi župnik **Andrija Anišić** pročitao je dio poruke pape Franje za tu nedjelju a potom su djeca, sa s. Silvanom, kratkim recitalom podsjetili prisutne na veliku misionarku i njezin rad – sv. Majku Tereziju i njezine sestre „Misionarke ljubavi“.

Na kraju mise **Vedrana Cvijin** upoznala je okupljene vjernike s radom Oratorija i što su sve pripremili na radionici prethodnoga dana te pozvala vjernike da kupe dječje „proizvode“ i tako pomognu Misije i misionare.

Skupljeni prilog namijenili su za Misije i misionare, konkretno za školovanje jednog učenika u Africi.

Posebno zanimljiv „Oratorij“ bio je u subotu, 15. 10. pod vrsnim vodstvom salezijanaca, **don Tihomira** i **don Davida** te **Marije, Vedrane** i **Ivana**, animatora Salezijanske mladeži iz Zagreba uz pomoć subotičkih ani-

matora. Četrdesetak djece puna tri sata uživalo je u molitvi, pjesmi i igri, a poslije podne animatori su imali i svoj posebni susret. Hvala dragim gostima iz Zagreba koji su nam predstavili ORIGINALNI DON BOSCOV ORATORIJ. Nek zagovor sv. Ivana don Bosca izmoli puno milosti i radosti svim sudionicima ovog Oratorija i svih budućih.

A. A.

Selenčani zahvalili Bogu za kruh i plodove zemlje

Vjernici u Selenči su 16. listopada Bogu zahvalili za plodove zemlje na poseban način. Donijeli su plodove od kuće i njima ukrasili crkvu i sveti oltar – najljepše mjesto toga dana.

Mjesec listopad je mjesec kada se svi radovi na njivi privode kraju. Cijele godine smo skupljali plodove, koji imaju veliku važnost u našem životu i u našoj prehrani. Sve je to Božji dar ljudima, ali i dar ljudi jedni drugima. Bog nas iz dana u dan dariva mnogim darovima u kojima prepoznajemo njegovu ljubav i dobrotu.

U tom smo duhu i ove godine jednu nedjelju posvetili zahvali Bogu za plodove. Potrudili smo se aranžirati najbolje i najljepše što možemo i tako pripremiti ovu divnu svečanost.

Svetu misu je predvodio naš župnik vlč. Siniša Tumbas Loketić. U misu su se uključila i djeca prinosom darova – plodova, obučena u slovačku narodnu nošnju. Vjernici su uvidjeli koliko Bogu treba iz-

dana u dan zahvaljivati za sve što nam daruje a ponajviše za kruh koji se svrstava u najneophodniju namirnicu živog bića.

Zahvala Bogu je kulminirala skupljanjem darova – plodova za naše sjemenište Paulinum.

Gospodine, HVALA ti zbog raskoši tvojih djela.

Marija Trusina, vjeroučiteljica

Proslava bračnih jubileja u Selenči

Vjernici župe Presvetog Trojstva u Selenči proslavili su 23. listopada bračne jubileje zahvaljujući dragom Bogu na godinama zajedničkog života.

Svečanom svetom misom jubilarci su dragom Bogu iznijeli svoje molitve, molili za oprostjenje, a cijela župna zajednica radosno je sudjelovala u ovome svečanom slavlju. Ukupno je 18 bračnih parova, s 5, 10, 15, 20, 50 godina braka, obnovilo svoje bračne zavjete koje su dali jedno drugome na dan vjenčanja. Na kraju svete mise, na župnikovo iznenađenje, bračni jubilarci predali su mu cvijeće i prigodni dar. Župnik je

dragim jubilarcima još jednom iskreno čestitao i poželio još mnogo godina zajedničkog života. /S. T. L./

Zahvala za plodove zemlje

Vjernici župe sv. Jurja u Subotici zahvalili su Bogu za plodove i darove zemlje svetom misom zahvalnicom u nedjelju 23. listopada. Svetu misu je predvodio župnik István Palatinus.

Djeca i odrasli za ovu su se priliku obukli u prekrasnu bunjevačku narodnu nošnju. Oni su prinijeli darove na oltar te skupa s cijelom župnom zajednicom zahvalili Gospodinu za sve milosti koje im je udijelio u Godini milosrđa.

Zv

Dvadeset godina katoličkog djevojačkog zavoda u Banatu

Djevojački zavod časnih sestara Naše Gospe, poznatih kao notrdamke, 25. rujna proslavio je u Zrenjaninu 20. godišnjicu postojanja i djelovanja.

Taj zrenjaninski internat započeo je s radom 1996. pod vodstvom s. **Gizelle Rácz**, a u svemu joj je bila u pomoći s. **Margit Botka**, koja se poslije duge bolesti nedavno preselila u nebesku domovinu. Zahvalnu svetu misu predslavio je zrenjaninski biskup **dr. Ladislav Német SVD**. Izrazio je duboku zahvalnost cijele biskupije za dosadašnji požrtvovni rad časnih sestara na kršćanskom i domoljubnom odgoju mladeži i zaželio mnogo uspjeha i u njihovu budućem radu. Kod posebne priredbe u Narodnom kazalištu „Toša Jovanović“, provincijalka **Judit Lobmayer** izrekla je zahvalu svim časnim sestrama i nazočnima koji podupiru njihov rad molitvom, žrtvom, potporom i suradnjom; a predstavnik iz Mađarske **Mihály Nyilas** je naglasio značenje takvog odgojnog zavoda za razvitak naroda.

U prazničnom rasporedu, sestre i njihove pitomice, kao i predškolska djeca, prikazali su kakvo veselo raspoloženje vlada u Zavodu, kad se služi Bogu i domovini. Sadašnja voditeljica internata **Julianna Koncz** je kazala da je

djevojački odgojni zavod preuzeo ime svoje nekadašnje velikobekerečke utemeljiteljice, koja se zvala **Karolina Szathmáry**, a počela je s radom daleke 1886. godine. Sestre su našle također njezinu sliku i lijepo ju obnovile te je krasila pozornicu za vrijeme predstave. O njezinu životu i djelu predavanje je održao ravnatelj osnovne škole Szervó Mihály u Mužlji i poznati povjesničar **mg. Zoltán Hallai**. Na kraju priredbe časne sestre su spomen-darovima darovale najzaslužnije dobrotvore te značajne vjersko-kulturne ustanove. Ovaj značajni skup svojom su nazočnošću uzveličale časne sestre i svećenici Zrenjaninske biskupije, domaći i mađarski predstavnici političkoga života, kao i sadašnje i bivše pitomice djevojačkoga zavoda, ali i dječjačkoga zavoda Emaus iz Mužlje.

Szöszill Kovács i Janez Jelen

Dani velikih događanja

Od 15. do 17. rujna iriški župnik **Blaž Zmaić** bio je dio iriške manifestacije „Pudarski dani“. U Vrdniku smo se 15. rujna oprostili od **Darka Ivića** (49), kojega je ispratilo veliko mnoštvo, a župnik ustvrdio: *Isus je prišao najbliže čovjeku rađajući i umirući*. U dvadeset i petu nedjelju, 18. rujna, na svečanosti podjele sv. Potvrde u Irigu je za Darka, kao oca krizmanice **Renate**, prikazana sveta misa. Zbog redovitog vjeronauka u školi, u ponedjeljak 19. rujna župnik nije nazočio mjesečnoj duhovnoj obnovi u Petrovaradinu. Osnovna škola u Irigu s područnom školom u Šatrincima (49) i u Vrdniku (8) te Srednja škola u Irigu (10) imaju ukupno 67 polaznika školskoga vjeronauka. Župnik je 24. rujna nazočio slavlju obljetnice 25. godišnjice braka svojega brata **Mije i Ankice Zmaić** u Starim Perkovcima (RH). Dvadeset i šestu nedjelju slavimo u posebnom ozračju u Vrdniku s gostima iz BRD (o. **Klier**), koji služe svetu misu za pokojne obitelji **Rakić, Komarčević i Pižem**. Bila je i nazočna **Danica** iz Slovenije. Župnik je naslovio svoju propovijed pitanjem: *Gdje stanuje Lazar danas?*, dajući odgovor da on stanuje *pred župnim vratima, posebno u gradovima, pod mostovima, susjedstvu, možda pored vas, južno od nas. Treba otvoriti oči, možda je pred vratima!* Na spomedan sv. Kuzme i Damjana, 26. rujna, prikazali smo svetu misu i posebno molili za teško bolesno dijete **Teodoru Andrić** (3 mj.). Na blagdan arkanđela Mihaela, 29. rujna smo se oprostili u Šatrincima od **Rozalije Ezved** (78), pobožne

vjernice i mučenice u svojoj dugoj bolesti, koju je župnik popratio riječima: *Odlučiti se u svim ograničenjima svoga bića za život koji čovjek prepoznaje svojim, znači odlučiti se za patnju*. Navečer smo u Irigu prikazali svetu misu za malu **Teodoru**. Na spomedan sv. Terezije, 1. listopada, župnik i ostali srijemski svećenici te oni iz RH, zajedno sa srijemskim biskupom mons. **Đurom Gašparovićem** okupili su se na svetoj misi u Beški uz crkveni god i 50 godina postojanja župe. Uz prvu listopadsku pobožnost u Irigu, župnik je zahvalio Bogu za svojih 36 godina župnikovanja. Iste večeri u Domu kulture nazočio je predstavi učenika SSS u Irigu uz prilog za bolesnog **Mihajla Filipovića** iz Vrdnika. Dvadeset i sedmu nedjelju kroz godinu, 2. listopada, slavimo u tri naša mjesta, osobito u Šatrincima za preminulu **Rozaliju Ezved**, razmišljajući o našoj vjeri u životu i ističući potrebu i snagu vjere. U subotu, 8. listopada, župnik zajedno sa župnikom iz Hrtkovaca **Ivicom Živkovićem** nazoči susretu-seminaru vjeroučitelja u Somboru. U dvadeset i osmu nedjelju, 9. listopada u Irigu uz svoj prvi rođendan kršten je **Jožika Mihajlik** iz Šatrinaca. Poruka župnika: *Zahvalnost je temeljni stav kršćana – zahvalni ljudi su simpatični ljudi – također i kod Boga!* U Vrdniku je služena sveta misa za pokojnog **Klause Meisnera** (75) supruga **Zdenke** iz Vrdnika, velikog humanitarca našega mjesta. Misu je dala služiti **Vera Grdić**, tajnica OŠ u Vrdniku. Svetu misu za malu **Teodoru** služili smo i 12. listopada (na pravoslavni Miholjdan), jer na dan njihove obiteljske slave slijedi njezina operacija. Molimo za nju i preporučamo je u vaše molitve. /f. f./

Krizma u župi Irig

Po rukama srijemskog biskupa mons. Đure Gašparovića, sakrament sv. Potvrde 18. rujna primili su u Irigu zajedno s Vrdničanima Esti Mulai, Ivan Duhonj, Katarina Patrik; Renata Ivić, Darijo Mašić, Kristina Tot; u Šatrinčima Igor Birinji, Laura Birinji, Boris Birinji, Mihaela Gemberi, Oskar Sabo, Ivana Birinji, Norbert Sloboda, Eleonora Sloboda i u Dobrodolu Atila Repaš, Tanja Buzaš, Andrea i Julija Magoš i Erik Putica. Crkve su bile ispunjene

velikim brojem vjernika, a tom prigodom nazočne je pozdravio župnik Blaž Zmaić poželjevši da taj dan bude veliki početak i snaga Duha. *Toga Duha smo potrebni svi mi. Neka taj Duh siđe u ovaj dan a nas ponese dalje u sljedeću godinu kada ćemo slaviti 200 godina župe Irig*, istaknuo

je župnik. Zanosnom radošću u uređenim i obnovljenim crkvama odzvanjala je pjesma, molitva, zadovoljstvo i obveza porukom biskupa svim nazočnim: *Dragi krizmanici, a i dragi vjernici! Živite zajedništvo vjere svaki put kad se okupljate, osobito kod slavljenja svete mise. Aktivno i velikodušno sudjelujte u životu ove župe, posvećujte svoje obitelji po Duhu Svetom koji vam je dan. Nastavite živjeti pravim kršćanskim životom i ubuduće, i u školi u zajednici vjernika u svakom trenutku i na svakom mjestu gdje ste prisutni. Nemojte zastati na tom putu rasta. Sada možemo razmisliti o Isusovoj riječi da položimo račun kako smo upravljali svojim životom*, zaključio je biskup. Krizmanici u sva tri mjesta različitim programom obogatili su

svete mise čitanjem svetopisamskih tekstova (osobito u Irigu gdje su događaj Duhova iz Djela apostolskih sami krizmanici parafrazirali na svoj način). U drugim mjestima su imali zazine s gorućim svijećama – zaziv Duha Svetoga, ali i zahvalnu molitvu za dar Duha nakon primanja sakramenta. U molitvi vjernika su sudjelovali otac, majka, kum, krizmanik, župljanin. Nakon svetih misa i primanjem sakramenta sv. Potvrde slavlje je nastavljeno u obiteljima. /f. f./

Proslava nebeskog zaštitnika u Novom Slankamenu

Na blagdan sv. Mihaela, 29. rujna, zaštitnika novoslankamenačke crkve, euharistijsko slavlje predvodio je srijemski biskup mons. Đuro Gašparović uz koncelebraciju generalnog vikara mons. Eduarda Španovića, dekana Joze Duspore i svećenika Zemunskog i Petrovaradinskog dekanata te goste, župnika u Futogu vlč. Antu Kopilovića i bivšeg župnika u Beški i Novim Banovcima, a sada u mirovini u Đakovu, vlč. Tomislava Radišića.

Sveti Mihovil arkandeo, čije ime znači tko je kao Bog, borac je, zaštitnik i zagovornik, kako je istaknuo biskup u svojoj propovijedi. *Poziva na borbu i svjedočenje za Božje kraljevstvo; na vršenje Božjih zapovijedi, revno prisustvovanje nedjeljnim sv. misama, na opraštanje ureda, pomirenje, na dobrotu i dobrotu prema bližnjima*, rekao je biskup. Prisutnost nadpastira u takvim svečanim trenucima uvijek je za sve nazočne radost i ohrabrenje, a za nas poziv na razumijevanje odgovorne službe biskupa, osobito u ovoj Godini milosrđa i nasušnoj potrebi Srijemske biskupije za duhovnim zvanjima.

Darko Peka

Europski biskupi upozorili na opasnost uklanjanja Boga iz društva

Nijekanje Boga Isusa Krista kao i njegovo uklanjanje iz društva nije jamstvo razvoja već početak duhovnoga i moralnoga osiromašenja koje obilježava naše vrijeme, a koje se tijekom vremena pretvara u društveno, gospodarsko i kulturno osiromašenje.

Poruka je ovo europskih biskupa upućenoj iz Monaka na završetku biskupske plenarne skupštine, na kojoj je izabrano novo predsjedništvo Vijeća europskih biskupskih konferencija, na čelu s kardinalom Angelom Bagnascom, predsjednikom Talijanske biskupske konferencije. Ako su istinske, religije uvijek nastoje biti čimbenik ljudskoga rasta i cjelovitoga razvoja. Imajući to u vidiku, želimo da se i u Europi, gdje mnoga društvena i kulturna gibanja diskriminacijom kršćanstvu namjenjuju sporednu ulogu, ozbiljno uzme u obzir zdrava laičnost koja u društvu i u životu naroda priznaje istinske vjerske vrijednosti, ističe se u poruci.

Biskupi su na plenarnoj skupštini raspravljali o dramatičnom porastu pojave progona mnogih kršćana u svijetu. Odlučno osuđujemo te događaje jer krše ljudska prava, a osobito vjersku slobodu. Progona su očitovanja bezumnoga nasilja, koje se često opravdava religijom, što je zlouporaba i vrijeđanje samoga Božjega imena, istaknuto je u poruci. Podsjećajući na Papine osude „nasilja u Božje ime“, biskupi su uputili apel vladama i državnim poglavarima. „Mi biskupi, okupljeni u Monaku, potaknuti pastoralnom zabrinutošću, od svih koji vode narode i države, na nacionalnoj i međunarodnoj razini, zahtijevamo da se zauzimaju za jamstvo dostojanstva i cjelovitosti osobe i zajednica, poglavito najranjivijih“, ističe se u apelu. U poruci se biskupi obraćaju marginaliziranim kršćanima i progonjenima zbog njihove vjere. Sestrama i kršćanskoj braći, koja trpe marginalizaciju i diskriminaciju, te osobito onima koji su progognjeni, želimo posvjedočiti svoju blizinu. Nećemo šutjeti, nećemo vas zaboraviti. Misleći na sve one koji su umrli ispo vijedajući svoju vjeru u Krista, ne zaboravljamo uzvišenu vrijednost njihova svjedočanstva, ni svoju obvezu da ih se sjećamo, ističe se u zaključku priopćenja. /IKA/

Pakistan: Zabrana kršćanskih televizijskih kanala

Pakistanska agencija za regulaciju elektroničkih medija nedavno je jedanaest kršćanskih televizijskih kanala na urdu jeziku proglasila ilegalnim.

Tom je naredbom pogođeno jedanaest kabelaških i internetskih televizijskih kanala, od kojih deset vode protestanti, a jedan katolici. „Svi glavni regionalni upravitelji pozvani su učiniti nužne korake kako bi na svojem području odmah zaustavili ilegalno emitiranje“, navodi se u odredbi.

O. Mushtaq Anjum, pakistanski kamilijanac koji se bavi komunikacijom i medijima, izjavio je da se u Pakistanu „naviještanje Radosne vijesti smatra ilegalnim. Posljednjih nekoliko godina kršćanske zajednice uložile su mnogo truda da organiziraju televizijske mreže – bilo kabelaške bilo

internetske – kako bi se obratili kršćanima i govorili im o vjeri. Za kršćane nema mjesta na javnim televizijskim kanalima. Želimo razumjeti zašto je ovih jedanaest kanala proglašeno ilegalnim. Ovo je novi diskriminacijski zakon koji pogađa nemuslimane“, smatra o. Anjum.

„Zahtijevamo intervenciju kršćanskog saveznog ministra Kamrana Michaela jer je riječ o stvarnom napadu na slobodu prakticiranja vjere. To je ujedno napad na viziju utemeljitelja Pakistana, Muhammada Ali Jinaha, koji je zamišljao slobodno društvo, a ne islamsku državu.“ O. Mushtaq Anjum upozorava kako se prema vjerskim manjinama nastavlja ophoditi kao prema građanima drugog reda te poziva pakistansku vladu da „zaustavi te čine zastrašivanja i dotičnu zabranu ukine“. /IKA/

Crkva uputila 358 milijuna eura pomoći ugroženima u Siriji i Iraku

Katolička Crkva uputila je u razdoblju od 2015. do lipnja 2016. više od 358 milijuna eura pomoći ugroženima u Siriji i Iraku, objavilo je Papinsko vijeće Cor Unum koje koordinira crkveno slanje pomoći u taj dio svijeta.

Od početka sukoba u Siriji ubijeno je više od 300 tisuća ljudi, a više od milijun ih je ranjeno, podsjetilo je Vijeće. Pomoć koju je u navedenom razdoblju uputila Katolička Crkva stigla je do više od devet milijuna ljudi u ratom zahvaćenim područjima. Prema podacima Papinskog vijeća, u potrebi je još više od 13 milijuna ljudi u Siriji i više od 10 milijuna u Iraku. U susjednim zemljama – Turskoj, Libanonu i Jordanu, nalazi se oko 4,8 milijuna sirijskih izbjeglica. /IKA/

Katolički i pravoslavni teolozi postigli konsenzus oko razumijevanja primata i sinodalnosti

Katolički i pravoslavni teolozi složili su se oko novoga zajedničkog dokumenta naslovljenog „Prema zajedničkom razumijevanju sinodalnosti i primata u prvom tisućljeću, u službi jedinstva Crkve“.

Vijest je objavljena na kraju plenarne skupštine Međunarodne mješovite komisije za teološki dijalog između Katoličke Crkve i pravoslavnih Crkvi koja se, u talijanskom gradu Chietiju, održavala od 15. do 22. rujna. Mons. Andrea Palmieri, dotajnik Papinskoga vijeća za promicanje jedinstva kršćana, izjavio je kako je novi dokument rezultat dugotrajnog procesa, koji je započeo tzv. Dokumentom iz Ravenne o ulozi primata u ranoj Crkvi, objavljen 2007. godine. Najnoviji dokument izbliza promatra odnos između prvenstva biskupa Rima i ostalih crkvenih vođa te prema tome može uputiti na načine „rješavanja problema koji – između katolika i pravoslavaca – i dalje postoje“.

Ovaj dokument, poručio je mons. Palmieri, „otvara put“ prema novoj fazi dijaloga, ali ne rješava sve postojeće probleme. U poruci na internetskoj stranici Moskovskoga patrijarhata stoji kako je postignut konsenzus, premda se Gruzijaska pravoslavna Crkva „nije složila s pojedinim paragrafima“ dokumenta. Primjedbe Gruzijaca nalaze se u bilješci u konačnom priopćenju plenarne skupštine. /IKA/

Priopćenje sa 53. zasjedanja Sabora Hrvatske biskupske konferencije

Plenarno zasjedanje Sabora Hrvatske biskupske konferencije, 53. u nizu, održano je pod predsjedanjem predsjednika HBK zadarskog nadbiskupa mons. Želimira Puljića u Zagrebu od 11. do 13. listopada 2016.

U radnom dijelu zasjedanja biskupi su upoznati s početkom rada Mješovitog povjerenstva hrvatskih i srpskih stručnjaka koje ima zadaću zajednički razmotriti ulogu blaženog Alojzija Stepinca prije, za vrijeme i nakon Drugoga svjetskog rata. Na prvom dvodnevnom susretu u Rimu od 12. do 13. srpnja 2016. godine utvrđen je način rada prema metodologiji povijesnih znanosti, utemeljenoj na raspoloživoj dokumentaciji i njezinoj kontekstualizaciji. Rad Povjerenstva neće imati nikakvog utjecaja na postupak kanonizacije blaženog Alojzija Stepinca, koji je isključivo u nadležnosti Svete Stolice. Mješovito povjerenstvo će se sastati šest puta u roku od 12 mjeseci. Vremenski ograničenje rada pokazuje kako Sveta Stolica, koja predsjeda radu Povjerenstva, očekuje da njegov rad bude učinkovit. Nakon prvog susreta u Rimu, Mješovito povjerenstvo se sastalo u Zagrebu 17. i 18. listopada ove godine.

U svezi sa stanjem u hrvatskome društvu biskupi su se osvrnuli i razmotrili između ostaloga probleme odnosa prema otajstvu života, problem demografije i iseljavanja cijelih obitelji iz Hrvatske, kao i gospodarsko stanje i pravosudna pitanja. Posebice su se osvrnuli na neprimjeren odnos prema prošlosti koji se onda odražava u našoj sadašnjosti. Ta se neprimjerenost tiče poglavito triju tema koje su vidljive u odnosu prema žrtvama u jasenovačkim logorima, prema žrtvama komunističke diktature, kao i prema žrtvama u Domovinskome ratu.

Naime, u zadnje je vrijeme sve očitije da se nastoji ne samo nastaviti s manipuliranjem okolnostima i s brojem žrtava u Drugome svjetskom ratu, osobito u iznošenju neistina i neutemeljenih tvrdnja gledom na logor u Jasenovcu. S druge strane, biskupi smatraju neprihvatljivim i štetnim sadašnji odnos mjerodavnih hrvatskih ustanova i hrvatske države općenito prema žrtvama komunističkoga režima, posebice kada se radi o masovnim grobištima i zemnim ostacima stradalnika, kako u Hrvatskoj, tako i u drugim zemljama, osobito u Republici Sloveniji. Primijećeno je da se s nadograđivanjem poznatih velikosrpskih mitova zanevaraju stradanja hrvatskoga stanovništva u Domovinskom ratu, uništavanje imovine, među kojom je osobito bolno razaranje kulturnih i duhovnih dobara, te nedovoljno uvažavanje uloge hrvatskih branitelja u ostvarenju slobode i nezavisnosti.

Biskupi stoga pozivaju mjerodavna tijela hrvatske države da ulože potreban napor, kako bi se – na transparentan način, a to znači u skladu s najboljim suvremenim znanstvenim metodama i kulturološkim pristupima – rasvijetlila istina o Jasenovačkim logorima, kao i događaji i stradanja nakon Drugoga svjetskoga rata. Time će se žrtvama pokazati dužno poštovanje, a istinom unijeti više mira u živote obitelji čiji su članovi nastradali. Važno je to isticati jer smo u zadnjim desetljećima iskusili koliko zla mogu donijeti ideologije, podupirane političkim mitovima jer nisu utemeljene na činjenicama i povijesnim istinama pa često predstavljaju hrvatski narod i državu kao genocidne i zločinačke.

Biskupi zato pozivaju narod i društvo na zajedništvo i zrelost kako bi imali snage nositi se s novim pokušajima stvaranja mitova i širenja neistina. To nije poziv „vraćanja u prošlost“, nego poticaj i želja osloboditi se tereta i utega koji iz prošlosti opterećuju sadašnjost i zamagljuje pogled prema budućnosti.

Na zasjedanju su predstavljena i dvojica budućih blaženika Hrvata, Serafin Glasnović Kодиć iz Janjeva i don Anton Muzić iz Vrnakovola-Letnice, koji se nalaze među 38 mučenika ubijenih u Albaniji iz mržnje prema vjeri od 1945. do 1974. Fra Serafin i don Anton bit će proglašeni blaženima 5. studenoga 2016. u Skadru. Biskupi pozivaju sve koji su u mogućnosti sudjelovati na svečanosti proglašenja i potiču na upoznavanje života ove dvojice novih hrvatskih blaženika. /IKA/

Papa: Neka religije budu zore mira

Razgovarati s drugima i moliti za sve, to su naša oružja kojima se koplja pretvara u srpove, da nikne ljubav tamo gdje je mržnja i oproštenje gdje je uvreda, kako se ne bismo umorili moliti za mir i kročiti putovima mira.

U Božje se ime ne smije opravdavati bilo koji oblik fundamentalizma, imperijalizma ili kolonijalizma, rekao je Papa svom govoru na međureligijskom susretu u džamiji Heydar Aliev u Bakuu, glavnom gradu Azerbajdžana, prigodom 16. međunarodnog apostolskog putovanja.

Okupljenim predstavnicima vjerskih zajednica na početku se obratio šejk Allahshukur Pashazadeh koji je istaknuo bogatstvo multikulturalizma te zemlje i važnost Papih riječi za mirno rješenje sukoba u Gorskom Karabahu između Armenije i Azerbajdžana. /IKA/

Što tišti naše šume?

Piše: *Marko Tucačkov*

Šume su ugrožena staništa. Vjerojatno se na njima Bog ponajbolje iskazao kao vrhunski umjetnik, koji obilato i pažljivo stvara složeni životni okvir za svoja stvorenja. Taj okvir smo, međutim, kao ni jedno drugo stanište, uspjeli korjenito pokvariti. Osobito kod nas, u ravnici. Neka od tih kvarenja posljedica su loše isplaniranog šumarstva, a za druge ipak imaju udjela svi ostali koji koriste šumu i drvo. Kakve sve pritiske trpe šum u Vojvodini i zašto su u opasnosti, iako ih je preostalo toliko malo?

Širenje invazivnih biljnih vrsta kao nikada pogađa i siromaši šume, kao zaraza. Najviše su zaražene šumske plantaže, jer se obradom površinskog sloja zemljišta u njima stvara prazan prostor koji invazivne biljne vrste (najčešće nisu podrijetlom iz Europe) naseljavaju brže od domaćih, često prekrivajući stotine hektara, koji se pretvaraju u neprohodne i neprirodne, nefunkcionalne prostore. Najuspješniji invanzivci su bagrem i koprivic na suhim staništima, pa jasen i američki jasen na vlažnim, dok kiselost drvo podjednako dobro i brzo obrasta sva staništa. Nemojmo, dakle, pomisliti da je svaka nakupina drveta – šuma. Invanzivna vegetacija guši prirodnu! I doslovce je otporna na sječu.

Pojave stogodišnjih voda, za kojima slijede periodi dugotrajne suše – dakle, drastične promjene klime, vrlo se loše odražavaju na život šume. Sušenje šuma, naročito šuma hrasta lužnjaka, dugotrajna je boljka našeg područja. Primjerice, nakon suše i deficita vlage tijekom 2012. i 2013. godine, uslijedilo je brzo sušenje šuma u Vojvodini. Sušenjem su jednako pogođene i šume pokraj rijeka, uslijed pada razine podzemnih voda.

Nakon Drugoga svjetskog rata, glavni trend u nizinskom šumarstvu bio je zamjena prirodnih poplavnih šuma zasadima hibridnih, klonskih (kod nas kažu i: euroameričkih, kanadskih) topola i bijelih vrba. Porast potreba za podizanjem brzorastućih zasada za proizvodnju celuloze, ali i

nekadašnje stimulacijske mjere za podizanje plantaža topola, rezultirale su drastičnim smanjenjem šuma koje čine domaće vrste drveća: bijela vrba, crna i bijela topola, poljski jasen, hrast lužnjak. Tako su na području Donjeg Podunavlja, Potisja i Potamišja, gotovo sve prirodne šume iskrčene i zatim podignuti zasadi topola i vrba, kojima se upravlja kao da je riječ o njivama – drveće se sadi u redove, a između njih se obrađuje. Oni ne pružaju ni izbliza životni okvir brojnim vrstama, nego, naprotiv, krajolik osiromašuju a prirodu, apsurdno, uništavaju.

Podizanjem nasipa za obranu od poplava uz rijeke, površina prirodno plavljenih šuma ograničena je na uzak pojas između nasipa i riječnog korita. Suženjem proticajnog profila rijeka, povećane su oscilacije vodostaja u ostatku poplavnog područja, a pojas prirodnih šumskih i drugih staništa s druge strane nasipa je ili preveden u poljoprivredno zemljište, ili je pretrpio velike promjene u dostupnosti vode, te su nestala staništa za spontanu obnovu šumskog drveća.

Nezakonita sječa i krčenje šume, bez obzira kojim razlogom bili vođeni, trajno je degradiraju. Šume imaju svoje vlasnike, koje za stanje u njima odgovaraju državnim tijelima. Ipak,

socijalna situacija, a u nekim slučajevima i običaji i dugotrajne prakse, vode one koji žive pored šuma da pomisle kako je šuma sasvim javno dostupno dobro. Šume u Vojvodini proizvode samo ogrjevnog drveta 1,2 milijuna m³ godišnje, a u velikoj mjeri je to drvo javno dostupno, i po pravilu, pristupačno.

Šume brdskog područja Fruške gore i Vršačkih planina nisu pretrpjele tako očite izmjene i degradaciju kao nizinske šume. Međutim, višestoljetno obnavljanje ovih šuma izdavačkim putem doprinijelo je smanjenom biološkom kapacitetu ovih šuma s dalekosežnim posljedicama.

Intenziviranje šumarstva u šumama sastavljenih od domaćih vrsta drveća dovodi do smanjenja udjela starih, polusuhih i izvaljenih stabala, kao nezamjenjivih staništa mnogih vrsta šumske faune. Gradnja širokih šumskih kamionskih putova, čija širina s odvodnim kanalima dostiže i 16 metara, predstavlja idealni način za unošenje i širenje invazivnih i korovskih biljaka sa susjednih poljoprivrednih površina.

Ipak, nije sve tako crno. Još je uvijek prilično zeleno, jer su naše šume pune života.

30. 10. 2016.

31. nedjelja kroz godinu

Mudr 11,22-12,2; 2Sol 1,11-2,2;
Lk 19,1-10

Scena današnjeg evanđeoskog ulomka je vrlo dinamična, puna je pokreta: Isus ulazi u Jerihon i prolazi njime, mnoštvo se gura da ga vidi, Zakej trči do smokve i penje se na nju da bi ga i on mogao vidjeti. Zakej uspijeva ugledati Isusa, no još je važnije da je Isus ugledao njega. Čak što više, unatoč mrmljanju onih koji su samo tražili da Isusa uhvate u kakvog pogrešci, Isus se sam poziva u Zakejovu kuću. Poznato je kako je završio taj Isusov posjet: pun radosti Zakej ga je primio kao „Gospodina“, spasenje ulazi u taj dom i Zakej ispovijeda svoje konkretno obraćenje: polovicu imanja dat će siromasima, a četverostruko će vratiti ako je koga u čemu prevario. Još uvijek postoji ta smokva koju predaja poistovjećuje sa smokvom na kojoj je Isus ugledao Zakeja. Bila je to životna prilika koju Zakej nije htio propustiti. Svaki dan se i na našim životnim putovima nađe pokoja smokva na koju se možemo uspeti kako bi nas Isus ugledao i mi njega.

1. 11. 2016.

Svi sveti

Otk 7,2-4.9-14; 1Iv 3,1-3; Mt 5,1-12a

Svetkovina Svih svetih svake godine biva svečanijom budući da raste broj naše braće i sestara u vjeri koje je Isus primio u zajedništvo u nebeskoj radosti. Tom radošću vrvi i današnji evanđeoski ulomak, koji nam govori o blaženstvima. Isus nam tako pokazuje put kojim nam je ići ovdje na zemlji kako bismo kušali predokus dragocjene radosti svetosti, čija cijena nije mala. Poznajemo blaženstva, toliko smo ih puta pročitali, čuli. Ipak, ona ostaju još daleka od našeg ljudskog mentaliteta, po kojem bismo radije rekli da su blaženi bogati i oni koji uživaju, koji su spokojni, koji imaju vlast, koji nemaju razloga za plač... Što činiti da utjelovimo Isusova blaženstva već ovdje na zemlji? Dopustimo da nas On preobrazi. *Blažena ti što poverova da će se ispuniti što ti je rečeno od Gospodina:* ovaj Elizabetin poklik njezinoj rodici Mariji jest blaženstvo koje sažima sva ostala, ustvari na svojevrsan način jest njihovim izvorom: povjerovati Gospodinu. Molimo uvijek za tu milost!

6. 11. 2016.

32. nedjelja kroz godinu

2Mak 7,1-2.9-14; 2Sol 2,16-3,5;
Lk 20,27-38

Što je poslije smrti? Ovo pitanje predstavlja polazišnu točku kritike koje saduceji – koji ne vjeruju u uskrsnuće – upućuju Isusu, a o čemu nam progovara današnje evanđelje. Za svoju kritiku oni polaze od levirata, tada praktiranog na Istoku, kojeg je i Stari zavjet propisivao. Radi se o obvezi oženiti ženu pokojnog brata koji nije ostavio potomstva, kako bi mu se osiguralo potomstvo. Ovdje se govori o sedmorici braće koja su zaredom umirala i nisu ostavila po-

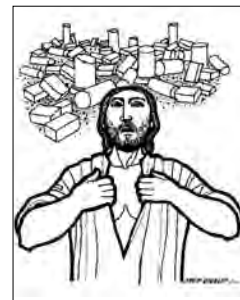
tomstva, a žena, koja je zaredom bila supruga svakomu pojedinom od njih, čija bi trebala biti nakon uskrsnuća tijela? U svom odgovoru Isus naglašava da se onostrane stvarnosti ne mogu razumjeti isključivo iz ovozemaljske perspektive. Na drugom svijetu nema smrti, niti nužnosti da se osigura potomstvo, nego se ondje živi s Bogom živih. Isusove riječi nam nude predokus tog divnog iznenađenja koje će biti raj: vidjeti, ljubiti i uživati Boga bez kraja. Sv. Luka ovdje koristi jednu novu riječ i primjenjuje je na djecu uskrsnuća, koji su „jednaki anđelima“. Ova slika je od velike pomoći pri razmišljanju o raju.

13. 11. 2016.

33. nedjelja kroz godinu

Mal 3,19-20a; 2Sol 3,7-12; Lk 21,5-19

Isus je već došao do Jeruzalema, približili su se dani njegove muke. Vrijeme je dramatičnih proročanstava o razorenju hrama, o kraju svijeta. Mnoge poruke današnjeg evanđelja su zastrašujuće: *neće ostaviti ni kamen na kamenu nerazvaljen..., bit će velikih potresa... gladi i pošasti, bit će strahota..., prije svega toga podignut će na vas ruke i progoniti vas..., predavat će vas... neke će od vas i ubiti. Svi će vas zamrziti zbog imena mojega.* Prestrašeni i istodobno zadivljeni učenici slušaju ove Isusove riječi. Pitanje koje postavljaju djeluje sasvim logično: *Učitelju, a kada će to biti? I na koji se znak to ima dogoditi?* Možda se nekako žele osigurati da će izdržati sve te nedaće. Da, izdržat će, jer kao i uvijek Isusove riječi osiguravaju nečuvenu zaštitu i to onu Božju. U ovim apokaliptičnim recima dominira konačna pobjeda Božje ljubavi i kršćanskog svjedočanstva: *ne prestrašite se..., ja ću vam dati usta i mudrost..., svojom ćete se postojanošću spasiti.* Čak Isus dodaje: *ni vlas vam s glave neće propasti.* Stoga, nemamo se čega bojati, jer Isus je naša sigurnost.

20. 11. 2016.

Isus Krist
Kralj svega stvorenja2Sam 5,1-3; Kol 1,12-20;
Lk 23,35-43

Posljednja nedjelja u liturgijskoj godini je posvećena Kristu Kralju. Taj kralj kojeg nam evanđelje predstavlja vrlo je dalek od ideja o kraljevima koje imamo. Isus je kralj na križu a ne na tronu, njemu se glavari i vojnici ne klanjaju nego podruguju, pa čak i natpis nad njegovom glavom je podrugljiv. Čak mu se podruguje i jedan od raspetih razbojnika. Drugi pak to ne čini. Njega nazivamo „dobrim razbojnikom“, jer on je Kristov svjedok u trenutku kad su toliki pobjegli od njega. Njegova molitva je vrlo jednostavna, ali govori sve: *Isuse, sjeti me se kada dođeš u kraljevstvo svoje.* A Isusov odgovor jest svečani proglas spasenja: *danas ćeš biti sa mnom u raju!* Nezamislivo je kako se na ustima umirućeg Krista na križu može naći riječ „raj“. Još je divnije čuti da se ovdje ne radi o obećanju za daleku budućnost, nego o „danas“. Koje li sigurnosti i utjehe za dobrog razbojnika! Ako je to njemu uspjelo, zacijelo možemo uspjeti i mi, jer tako je malo potrebno: Isuse sjeti me se...

30. listopada

Blažena Marija Terezija od svetog Josipa

(* 19. lipnja 1855. + 20. rujna 1938.)

- Kći evangeličkog pastora ● prva od osmero djece u obitelji ● bila je apostol Evanđelja među svojim vršnjacima ●
- od malih nogu posvećena siromašnima, bolesnima ● organizirala je prikupljanje pomoći za misionare ●
- s majkom je pohađala bolesnike ● s 19 godina preuzela brigu za obitelj ● voditeljica psihijatrijske bolnice ●
- prešla na katoličku vjeru ● otac je se odrekao ● čitala život svete Terezije Avilske ●
- osnovala novu redovničku zajednicu ● zaštitnica siromašnih, socijalnih radnika i napuštene djece ●

Anna-Maria Tauscher van den Bosch se rodila 19. lipnja 1855. godine u Sandowu, nedaleko od Frankfurta na Odri. Danas je to mjesto u zapadnoj Poljskoj, a nosi ime Sądów u općini Cybinka. Rođena je kao prvo dijete u uglednoj obitelji evangeličkog pastora Hermanna Traugotta Tauschera. Osim studija teologije njezin otac je u Berlinu studirao glazbu i slikarstvo. I kao evangelički pastor rado je slikao, crtao u prirodi. Mati joj se zvala Paulina van den Bosch, a rođena je u Haarlemu u Nizozemskoj. Ana-Marija je imala je još sedmero mlađe braće i sestara, od kojih je troje umrlo u ranom djetinjstvu. Bila je pobožno, tiho i veselo dijete. Tako mala govorila je dječacima i djevojčicama o Bogu, pa je bila pravi mali misionar. U njihovoj kući su se okupljala djeca u biblijsku grupu. Na usluzi im je bila i Anamarija sa svojom majkom. Anamarija je pomagala svojoj majci u služenju siromasima. Prikupljala je pomoć za misionare. S majkom je pohađala bolesnike. U njezinoj se obitelji živjelo u svjetlu Evanđelja. Iznenadna i teška bolest odnijela je Anamarijinu majku. Anamariji je tada bilo 19 godina. Preuzela je kućanstvo. Od tada je činila u kući sve što je prije činila njezina majka, ali nije prestala skrbiti za siromašne. Bila je predana dobrotvornom radu. To službenje obitelji i siromasima pomoglo joj je da postane čvrsta osoba i velika u vjeri. Bilo joj je 30 godina kad je napustila roditeljsku kuću i zaposlila se. Ljubav prema Bogu je dokazala na poslu. Zato se zaposlila u Kölnu kao voditeljica psihijatrijske bolnice. Tu se prvi put u životu našla u katoličkoj sredini. Svi su osim ravnatelja u bolnici bili katolici. Odgojena je u protestantskoj sredini, a sada joj se dopao katolički život. Upoznavala se s katoličkom vjerom, dok konačno 30. listopada 1888. godine nije odlučila prijeći na katoličku vjeru. U svojoj 33. godini učinila je taj važan iskorak, svjestan, radostan, ali i bolan jer je s time izgubila povjerenje svoga oca, posao i krov nad glavom. Odbacio ju je vlastiti otac i obitelj. Ostala je bez posla i bez stana. Kako bi mogla preživjeti, nastala

nila se u jednom samostanu, gdje je radila kao čistačica. Činila je veliku pokoru i puno molila. Osim ustrajne molitve svaki je dan po sat vremena čitala Sveto pismo. Anna Maria je vremenom zavoljela Karmel. Za svoj uzor je odabrala svetu Tereziju Avilsku. Ona joj je postala duhovnom majkom. Kroz rad, molitvu, razmišljanje i pokoru odlučila je osnovati novu redovničku zajednicu, koja će živjeti poput svete Terezije Avilske, ali će biti posvećena djelima milosrđa prema siromasima. Unatoč skromnoj plaći, uvijek je nešto uštedjela za siromahe. Veliku ulogu odigrala je u svemu tome knjiga sv. Terezije Avilske *Moj život*. Od djetinjstva je sanjala o tome kako će podići dom za beskućnike. U susretu s napuštenom djecom koja su često bila ponuđena na prodaju, Ana Marija otkriva svoju karizmu. U Berlinu je 1891. godine otvorila malo prihvatilište za djecu i tako postavila temelj jedne nove karmelske obitelji, temelj Karmelu Božanskog Srca Isusova, kojem će ona postati duhovna majka. Sama je to izrazila riječima: Sv. Terezija je postigla cilj za kojim sam ja težila. Zašto je ne bih smjela slijediti bez stroge klauzure?! Vrijeme se mijenja, ali duh, ljubav i revnost u radu za spas duša ostaje uvijek ista. Anamarijin nesebični i poletan rad je oduševio mnoge djevojke koje su joj se pridruživale. Tako je nastajala jedna nova zajednica, jedan novi ogranak Reda bosonogih karmelićana. Anamarija je sada uzela novo redovničko ime: Marija Terezija od svetog Josipa. Novu je redovničku zajednicu posvetila Božanskom Srcu Isusovu. Nova redovnička zajednica želi u srcu Crkve proživljavati molitvu, zadovoljštinu i djelotvornu ljubav. Geslo Karmelićanki Božanskog srca Isusova je: „Boga u svima gledati, Bogu u svima služiti, Boga u svima ljubiti.“ Blažena Marija Terezija od svetog Josipa je umrla u južnoj Nizozemskoj 20. rujna 1938. godine u gradu Sittard. U tom gradu se nalazi njezin grob i generalna kuća Karmela Božanskog Srca Isusova. Već tada je ta nova redovnička zajednica brojala više od 1000 sestara koje su živjele u 58

samostana. Već za njezina života Karmel BSI se proširio po Europi: od Njemačke, preko Češke, Nizozemske, Engleske, Švicarske, Italije, Mađarske, Hrvatske (od 1917. godine pa i do Amerike). Kada su karmelićanke Božanskog Srca Isusova stigle iz Beča u Hrvatsku, prvi su svoj samostan otvorile u Zagrebu, a dvije godine kasnije i u Hrvatskom Leskovcu. U Hrvatskoj je danas stotinjak karmelićanki Božanskog Srca Isusova.

Blaženom ju je proglasio papa Benedikt XVI. a svečano proglašenje uslijedilo je 13. svibnja 2006. u katedrali u Roermondou u Nizozemskoj. Karmelićanke Božanskog Srca Isusova djeluju danas uspješno diljem svijeta (Europa, Sjeverna i Južna Amerika, Afrika), s više od pet tisuća sestara. U hrvatskim krajevima djeluje desetak njihovih zajednica s više od 100 sestara, a vode dječje domove i dječje vrtiće, domove za starije i nemoćne, kućne misije, katehizaciju, duhovne vježbe te obnove za obitelji i mlade. Družba je osnovala i Zajednicu mladih vjernika koji žive i djeluju u duhu Karmela Božanskog Srca Isusova. Sestre djeluju i kao misionarke u Brazilu, Islandu, Africi i Rusiji. Njezin spomendan se slavi 30. listopada. Zaštitnica je socijalnih radnika. Zaštitnica siromašnih.

Milosrdnost Boga (9)

Piše: o. Mato Miloš, OCD, vicepostulator

Kada dođoše do Isusa i vidješe da je već umro, ne prebiše mu golijeni, nego mu jedan od vojnika kopljem probode bok i odmah poteče krv i voda (Iv 19,33-35). Ovo je Srce otvoreno, rana na Njemu, u plamenu na Njemu križ, oko Njega trnova kruna. U srcu su il dobro il zle želje. Isus još i posli smrti pokazuje svoje želje.¹

Gerardove duhovne vježbe 1928. doživljavaju svoj vrhunac u motrenju raspetog Krista i stravičnom prizoru, kada vojnik pristupa njegovu tijelu i kopljem probada njegovo Božansko Srce. Srce koje je toliko ljubilo ljude, Srce puno milosrđa i ljubavi biva sulicom probodeno. Ono sada mrtvo iz probodene rane još snažnije govori o ljubavi i milosrđu. Otac Gerard želi u to Srce ući i potražiti sklonište: *Otvoreno Srce pokazuje da vidimo za nas sigurno mjesto, pokazuje u plamenu da vidimo da nas ljubavno prima, križ je na Njemu kao vočka sa koje svatko može brati i jesti koliko hoće, trnova kruna oko Njega da ne zaboravimo Njegove velike i teške brige za nas. Naša duša je njegova Zaručnica, pa kada je njegovo Srce ranjeno, otvoreno, zar naše može prema Njemu biti zatvoreno? On ima pravo ući u naše srce i biti gost našeg srca. Njegovo je Srce u plamenu. Zar možemo gledajući Njegovu veliku ljubav da ga ne volimo? Ili hoćemo da se i na nas tuži, mi koji u Njegovoj kući stanujemo, da smo ga baš mi ranili? Ne tako! Mi želimo što više boli u glavi, ruganja, brige i borbe imati za spas naše duše, makar nam glava pukla od boli i brige. Mi ćemo sabrano misliti to što je Njemu milo... Zar mi da ne volimo i ne želimo ovo Srce griliti, gledati i sliditi? Zar ima na svitu boljeg jila i odila od ovog svetog krila gdi smo blizu svakog blaga? Srce Isusovo, budi naše jedino blago!²*

Za oca Gerarda, probodeno Srce Isusovo je izvor čiste i žive vode koja utažuje žeđ i čisti naša grešna srca: *Tko se kupu u čistoj izvor vodi, ne trpi žeđ. Tko se sklone u ljubezno Srce Isusovo, ne trpi oskudicu jer je ljubavi dilo uživanja.³* Promatrajući probodeno Srce Isu-

sovo, kršćanin ne može ostati miran a da ne poradi na svome tvrdom i kame-nom srcu surađujući s milošću Božjom, pretvarajući ga u srce od mesa, srce raskajano i ponizno. Grijeh ranjava Isusovo Srce: *Koliko puta sagrišimo, toliko puta Srce Isusa ubodemo ili barem jedan komadić od Njega odsiječemo.⁴* *Sveti Longin je kopljem probo Isusovo Srce, iz kojeg je potekla krv i voda. Ostavio je vojnički život i postao kršćanin.⁵* Za o. Gerarda je i mala nepažnja i mala nesavršenost probadanje Srca Isusova: *Srce Isusovo opet s kopljem probodem, ako nepažljivo štogod učinim.⁶* *Tvoje je Srce otvoreno da se u Njeg sklonimo, da za svoja nagnuća umremo. Nek nam lice gane Tvoje Srce! Nevolja nas sili imati smilovanja i na trpećeg Isusa misliti.⁷* Čovjek nikada nije siguran da nakon ispovijedi neće ponovno pasti u grijeh. Sveto pismo nas opominje: Tko misli da stoji, neka pazi da ne padne. Potrebna nam je budnost, često ispitivati svoju savjest i usklađivati svoju savjest s voljom Božjom. Otac Gerard je bdio i budan bio da ga iznenada ne zaskoči đavao, koji kao ričući lav obilazi i tražeći koga da proždere: *Kad opazim zlo, sakrit ću se u Srce Isusovo, da me čisti, brani i jača.⁸* *Što je na Srcu Isusovu naslikano, to nek je po našem životu ispunjeno: križ, plamen, trnova kruna i rana.⁹* U litanijama Srca Isusova imamo prekrasan zaziv: *Srce Isusovo izvore svake kreposti! Svakog kršćanina treba resiti krepostan život. A krepost se postiže suradnjom s milošću Božjom, jakom i čvrstom voljom, hoću biti krepostan. Srce Isusovo: vrt kriposti, a vočka plodna u Njemu križ. Za svaku kripost nabavimo u Njemu sime, a da izraste, tu su zasluge Propetog!¹⁰*, poručuje o. Gerard.

¹ Milosrdnost Boga, 004860.

² Isto, 004860-004861.

³ Theologia pastoralis, 002680.

⁴ Isto, 002699.

⁵ Isto, 003445.

⁶ Isto, 002728.

⁷ Isto, 003254.

⁸ Isto, 002873.

⁹ Isto, 003398-003399.

¹⁰ Isto, 003255.

DUGINE BOJE

**Nebo je spustilo oblake tamne.
Nad ravnicom rodnom munje paraju.
Grom udari u bagrem stari i rascipi
mu srce na pola,
dok iskre po cvitnoj travi sivaju.**

**Olujni vitar tutnji i priti uništiti dozrilo
klasje.
Polomit stabljike jedre vite,
otrgnit glavice suncokreta,
u zemlju mirisno cviče sabiti.**

**Ptice, što njiive nadgledahu
i novom se zmu radovahu,
u krošnje vrbe se skloniše,
nadu im pruži gusto lišće.
Umuko cvrkut u bolnom strahu.**

**Nidra ravnice drhte.
Ledena zma biju rod što se kruni
i satire,
a jecaji utrobe rodne, dalje se od
munja čuju.**

**Široka je staza pohare nemile.
Kiša splavila usiv i trave.
Suza težački bit će još više, zbog
zaludnog truda i muke.
Kad sve utihne, jecaj ostaje
a na nebu se dugine boje jave.**

Katarina Firanj

Inicijativa „40 dana za život“ u Subotici

Molitva i bdijenje – put spasenja nerođenih

Priredili: Ž. Z. i D. M.

U ovom broju *Zvonika* donosimo iskustva članova Inicijative „40 dana za život“, koja se prvi puta ostvaruje u Subotici. Iako je akcija još u tijeku (traje do 6. studenog), svjedočimo o događaju koji je malo koga ostavio ravnodušnim. Svakoga dana u dvorištu subotičke Opće bolnice prolazi nebrojeno mnoštvo ljudi koji promatraju nešto što se, vjerojatno, u ovim našim krajevima na javnom mjestu nije vidjelo – skupinu ljudi koji mole za očuvanje života nerođenih i nude potporu. Nikoga ne napadaju, nikoga ne osuđuju, jednostavno – mole. Pokazuju da postoji i alternativa, da može drukčije. Što je u srcima onih koji ih promatraju u prolasku, to ostaje znano samo Bogu. Oni samo žele biti – znak! Proročki znak ovome vremenu, makar nekada i osporavan. Bog je kroz cijelu povijest čovječanstva podizao ljude koji će nastojati hrabro se oduprijeti struji koja prijeti propašću. Nikada nije bilo popularno podići glas protiv „trendova“. Nikome to nije donosilo slavu ni čast. Dapače, izvrgnuti su osudama javnosti jer se ne uklapaju u masu. Ali svijetu trebaju takvi ljudi, ljudi koji nemaju nikakvu drugu moć osim da budu znakom.

njenim riječima, Inicijativa ima tri osnovna cilja: molitva i post, bdijenje te senzibiliziranje lokalne zajednice. Molitvom se želi zazvati milost Gospodnju na sve one žene (i muškarce) koji su u nedoumici što učiniti kad im se dogodi trudnoća koju nisu planirali ili željeli. Prema Radinom svjedočenju, već se mnogo žena (i muškaraca, majki, obitelji...) javilo u udrugu „Betlehem“ koji ne znaju što napraviti. Žele savjet, potporu, molitvu, materijalnu pomoć od Udruge i vrlo rado (majke) zadrže dijete kada osjete da ih netko podržava. *Čovjeku je najčešće pomućen um kada je ostavljen i u strahu! Tada ga je najlakše uvjeriti u to da će, recimo, ubojstvom svoga nerođenog djeteta riješiti svoje poteškoće, strahove, muke i nedaće. A one se umnože jer nakon svega još se i ubije nevino čedo. Sretni smo i blagoslovljeni da možemo pomagati trudnicama da zadrže svoju nerođenu djecu i obitelji koja traži molitvu za njihove bližnje. Najčešće su to majke i sestre trudnica a bilo je i*

Prvi plodovi inicijative „40 dana za život“ u Subotici

U razgovoru s voditeljicom Udruge „Betlehem“ **Radom Marijom Bagarić** saznajemo da je Inicijativa „40 dana za život“ građanskog karaktera, a u Subotici je započeta većim dijelom od strane Hrvata katolika, ali su se vrlo brzo priključili i vjernici Mađari. *Budući da je Inicijativa ekumenskog karaktera, s nama su i pravoslavni vjernici, a ovih dana očekujemo i pravoslavnog subotičkog svećenika s grupom molitelja. Posljednji kvartal kampanje podsjeća koliko je vrijedno truda bilo sve. Mogu reći da smo na samom početku osmišljavanja kampanje nailazili na nebrojeno poteškoća. Strah od neuspjeha je postojao. Međutim, nismo prestajali moliti. Članovi Betlehema okupljali su se jednom tjedno na molitvu a, Bogu hvala, preko suvremenog načina komuniciranja (inter-*

net), Duh Sveti nas je neprestano ujedinjavao i vodio. Molitelji koji bdiju pred bolnicom su svakodnevno sve brojniji, a potpora mnogih svećenika je neprocjenjiva, ističe naša sugovornica. Prema

slučajeva kada su se očeви javljali za pomoć, kaže naša sugovornica, dodajući da se po molitvi u mnoge domove vratio ili „svratio“ mir. Mnogi su se odlučili zadržati mali začeti život a mnogi mole za milost začeca jer imaju poteškoća s istim. Veselje je vidjeti ljude koji pred bolnicom mole s osmijehom na licu! Nitko nije tužan niti uzrujan niti loše volje jer je morao rano ustati, nekad još po mraku, jer je hladno ili jer nas je netko fino izgrdio prethodni dan. Toplo je oko srca na pomisao da su neke male nožice u razvoju u majčinoj utrobi zato jer je molitva bila jača od zla, dodaje Rada. Na upit koji je razlog bdijenja, naša sugovornica ističe da je čovjeku najčešće najprihvatljivije ono što svojim očima vidi. Pogled na ljude koji miroljubivo mole pred bolnicom za život onih koji su najmanji mora „upaliti lampicu“ da postoji rješenje i da postoje ljudi i zajednice koje su spremni pomoći čovjeku kada je ostavljen od svih! Osvještavanje lokalne zajednice podrazumijeva neprestano ponavljanje da život počinje od začeca! Nikad se ne treba umoriti govoriti istinu! Primjerima, statistikom pokazivati dokle naciju dovode legalni pobačaji! Posvijestiti ljudima koliko zla se nanese kada se prekine tek začeti život, koliko majke zbog toga pate, koliko riskiraju, kakvo zlo uđe u obitelj kroz tu pukotinu. Planiramo održavanje i javnih tribina na koje želimo pozivali sve, bez obzira na vjeru i naciju, kako bismo zajedno surađivali u ovom djelu, zaključuje svoje svjedočanstvo Rada Marija Bgarić. Važno je naglasiti da je jedna od najvažnijih nakana Inicijative proširiti istu na Mađarsku i na područje cijele Srbije, jednako onako kako je Inicijativa

iz Hrvatske došla do Subotice.

Voditeljica Inicijative, **Vesna Gatar**, nadovezuje se na Radino razmišljanje ističući kako bdijenja protječu prekrasno, u miru i molitvi. *Molimo za trudnice i njihovu djecu, za sve one koji žele izvršiti namjerni pobačaj da izaberu život, za medicinsko osoblje, za one koji su nam se osobno obratili da molimo za njih... Svakim danom je sve više molitelja koji se uključuju u molitvena bdijenja i žele s nama moliti do kraja, a potpisuju i izjavu o miroljubivom bdijenju. U zadnje vrijeme nam pristupaju slučajni prolaznici koji stanu pored nas i mole s nama i po sat vremena. Dirljivo je kad nam pristupe prolaznici, osobito žene koje žele da molimo za neki njihov problem (često su u pitanju posljedice koje je prouzročio abortus). Neke traže razgovor i pomoć, a svi smo dirnuti njihovim suzama i kajanjem. Suosjećamo sa svima njima i preporučamo im da kontaktiraju „Betlehem“ radi daljnje pomoći. Sve više ljudi prolazeći tiho šapću molitvu i na taj nam se način pridružuju. Pozdravljaju nas i uposlenici bolnice. Kako prolazi vrijeme, imam dojam da nas sve više ljudi podržava, da imaju sve veće povjerenje u nas i naše molitve. Vjernicima je osobito drago što smo pred bolnicom, što smo mi došli k njima i to tamo gdje su molitve potrebne, što smo izišli iz crkve i približili se puku,* kaže Vesna.

Bez potpore svećenika, redovnika i redovnica Subotičke biskupije, Inicijativa zasigurno ne bi mogla funkcionirati na pravi način. Neki od njih potrudili su se barem jedanput sudjelovati u bdijenju, a jedan od onih koji je na bdijenju bio često jest župnik župe Isusova Uskrsnuća iz Subotice, **mons. Bela Stan-**

tić koji za *Zvonik* kaže da je zahvaljujući uvidavnosti medicinskog osoblja subotičke Opće bolnice na čelu s **dr. Goranom Bićaninom**, ravnateljem bolnice, ova Inicijativa zaživjela, kada se na molitvu okupljaju dobrovoljci i mole za nerođenu djecu koja su ubijena abortusom, za njihove očeve i majke koji su u svojoj slabosti pristali na abortus, za medicinsko osoblje, majke koje trpe grižu savjesti, za prestanak vršenja abortusa, za majke koje ne mogu imati djece, za promjenu duhovnog mentaliteta s obzirom na abortus, za one koji propagiraju abortus...! *Nikoga ne osuđujemo, nego molimo i pozivamo na molitvu, da nam Gospodin pomogne nadvladati tako veliko zlo. Unutar tih tri sata naizmjenično se skuplja nas oko četrdeset, kako mladih, tako starijih osoba uz blagoslov nekoliko svećenika. Svjedočanstvo se odvija bez ikakvog incidenta, dapače, polako se javljaju lijepe i pozitivne reakcije,* zaključuje mons. Stantić za *Zvonik*.

Raste broj molitelja

Od samoga početka u Inicijativi sudjeluje i **Darko Temunović** zajedno sa svojom suprugom **Jelenom**, koji kao dio organizacijskog tima Inicijative svjedoči da Bog izliva pregršt milosti i blagoslova na sve koji su uključeni u ovo divno Božje djelo. *Ova jesenska kampanja započela je 28. rujna i završit će 6. studenog. Kroz nju je prošlo više od 80 molitelja koji svaki dan miroljubivo bdiju ispred naše bolnice u Subotici od 6 do 9 sati ujutro. U kratkim stankama se družimo, malo popričamo, pa čak i neki posvjedoče kako ih ova molitva osnažuje*

u življenju svoje vjere. Imali smo predivnih komentara i riječi podrške od mnogih prolaznika, čak i od osoblja bolnice. Par liječnika i medicinskih radnika nam je prišlo i izjavilo kako nas podržavaju i kako je divno što smo tu. Prilazili su i mnogi ljudi koji su htjeli dati svoj potpis, misleći da je ovo peticija, pa su i ostali par trenutaka u molitvi s nama. Zahvalni smo Bogu i za tri žene kojima smo pomogli donijeti odluku da zadrže svoju djecu. S njima je u kontaktu naša Udruga „Betlehem“. Svima bih preporučio da nam se priključe u ovih par dana

pred nama u miroljubivom bdijenju ispred bolnice, kako bismo svi u zajedništvu, molitvi i žrtvi pridonijeli borbi za nerođene, poručio je čitateljima Zvonika Darko Temunović.

Jedna od sudionica ove „tihe molitve“ za spas nerođenih je i **Monika Elek** koja kaže da je njeno iskustvo pozitivno, iako na molitvu za spas nerođenih odlazi samo vikendom. Svakog tjedna nam se priključuju novi članovi na čemu smo zahvalni, jer na samom početku nismo mislili da će nam se priključivati u ovolikom broju, čak i prolaznici koji se skupa s nama žele boriti za spas nerođenih. Prošli vikend su nam neki obratili pitanjima, preporučujući se u naše molitve. To iskustvo iznimno mi je dirljivo i kad dođem doma, preko tjedna molim na te nakane. Lijepo je biti dio ovakve velike akcije te pozivam sve one koji mogu da dođu i da nam se pridruže, zaključuje naša sugovornica.

Zahvalnost onima koji su pokrenuli molitvenu inicijativu za prestanak pobačaja izražavaju i bračni par **Jelena i Franjo Ivanković** koji su na svijet donijeli šestoro djece. Stoga, bogati životnim iskustvom često su tijekom molitve vrijednost života molitvom štitili zajedno s puno mlađima od sebe. Također smo zahvalni Bogu za dobar odaziv vjernika na ovoj zajedničkoj molitvi u dvorištu bolnice, a vjerujemo i na uspjehu – da se smanjuje broj pobačaja u našem gradu. Vjerujem da ćemo i poslije ovih „40 dana“ nastaviti moliti u obiteljima, kao i u vjerskim zajednicama da prestane grijeh pobačaja. Zadnji čas je za našu akciju. Nedostajat će nam ova zajednička molitva u bolnici! Jest i hladno i rano, ali je prekrasno kako nam ugrije

dušu moliti s braćom ljudima za nerođene, zaključuje ovaj bračni par. A da je kršćanski odgoj njihove djece urodio plodom svjedoči i njihov unuk Pavao Huska od pet i pol godina koji svakodnevno kod kuće moli molitvu koju je sam „izmislio“: *Daj dragi Bože da se sve bebe zdravo, nježno i lijepo rode i da ni jedna beba ne umre.* Čini se kako nema boljeg zaključka ove inicijative, ali i ove reportaže od riječi „malenih“, koje je Isus osobito ljubio.

Tijekom Inicijative, prema svjedočenju jedne od sudionica molitve pred subotičkom bolnicom bilo je, ali srećom samo sporadično, i „napada“ na molitelje, osobito putem Facebook stranice Inicijative, na kojoj se svakodnevno objavljuju objave s bdijenja i molitve. Jedan od onih koji se ne slažu s Inicijativom upitao je, pri tom uz dosta „teške riječi“, misle li da se, kada se ustanovi da dijete ima nepravilnosti u razvoju tijekom trudnoće, ono treba roditi, na što su ga sudionici upitali misli li on da mi imamo veće pravo na život od toga djeteta?! Neki od njih pitali su i trebaju li se roditi djeca koja su začeta činom silovanja? Odgovor je opet DA! Odgovor životu je uvijek DA! Koliko je teško ženi koja se nađe u toj situaciji je nepojmljivo, ali to ne mijenja činjenicu da je začeto dijete nevino i da mu treba dati priliku za život! Uglavnom, ljudi napadaju kada zapravo ne razumiju bit života. Govore da žene imaju „pravo na abortus“ ali to pravo ne postoji (više o tome čitajte u rubrici *Kršćanski stav* na str. 47, op. aut.).

Razgovor s mladomisnikom vlč. Patrikom Tvorekom

Za oltarom sam kao doma

Razgovor vodio: *Dragan Muharem*

Vlč. Patrik Tvorek, rođen je 1986. godine u Novoj Gradiški. Osnovnu školu je završio u Starom Petrovom Selu (Hrvatska), a srednjoškolsko obrazovanje u Međubiskupijskom sjemeništu i Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji na Šalati u Zagrebu. Studij je nastavio na Filozofsko-teološkom fakultetu u Đakovu te je diplomirao 2011. godine. Nakon toga jedno vrijeme živi u Beču i u Zagrebu, radeći različite poslove. Za đakona Subotičke biskupije zaređen je 23. travnja 2016. u Vajskoj a za svećenika 23. listopada ove godine u subotičkoj katedrali. Mladu misu proslavio je u Vajskoj 29. listopada.

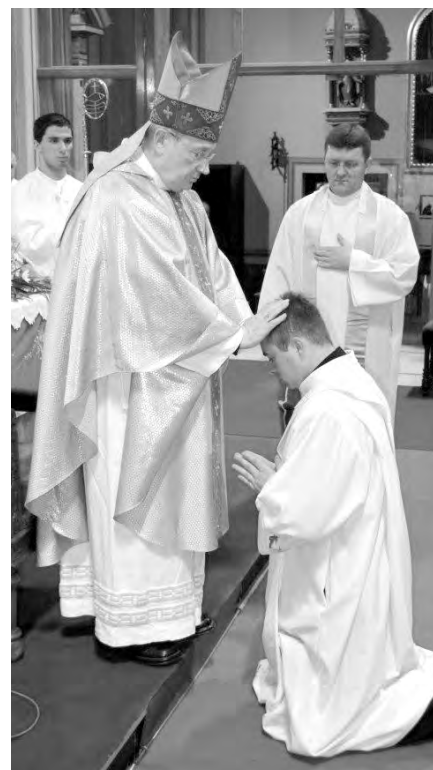

Zvonik: Vlč. Patrik, prije par dana si zaređen za svećenika Subotičke biskupije. Jednostavno ali teško pitanje: zašto svećenik?

□ **Vlč. Patrik Tvorek:** Kada me to pitaju, sjetim se jednog citata kojeg je izrekao sv. Augustin: „Ako me nitko ne pita, znam; ako me pitaju pa pokušavam objasniti, ne znam.“ Otrpilik tako se i ja osjećam kada trebam obrazložiti razlog zašto sam postao svećenik. Mogu reći da sam oduvijek razmišljao o tome, ali nikad nisam imao snage odlučiti se za to i tome se posvetiti. Uvijek sam išao nekim zao bilaznim putovima i želio se ostvariti na nekim drugim životnim područjima. Možda je to bio svojevrsni bijeg od Božjeg plana. Međutim, s druge strane oltara, u klupi, jednostavno se nisam osjećao „doma“, nešto mi fali.

Najljepši kompliment koji sam dobio u nekoliko posljednjih godina bilo je na jednom vjenčanju u Zagrebu, kada sam kao đakon vjenčao jedan bračni par te mi je jedna osoba rekla kako zračim na oltaru, da širim radost. I zaista, na oltaru se osjećam kao doma. Nekako instinktivno osjećam da je to to i da drugačije ne bi bilo dobro.

Na pozivnicu sam stavio 2 gesla. Prvo iz Ivanova evanđelja 13,34 – *Zapovijed vam novu dajem: ljubite jedni druge; kao što sam ja ljubio vas tako i vi ljubite jedni druge.* To je moj smisao i cilj života. I tu nema ili-ili jer to je zapovijed, to se mora vršiti inače nisi autentičan. A danas ako nisi autentičan svećenik, onda nisi pravi svećenik. To nam nedostaje i tu nema kompromisa. Kako bih to ostvario, drugo geslo je iz poslanice Galaćanima 6,14 – *A ja, Bože sačuvaj da bih se ičim*

hvalio osim križem Gospodina našega Isusa Krista po kojem je meni svijet raspet i ja svijetu. Kroz to nekako promatram ovo prvo – što god da radim, radim u ime Isusa Krista s pogledom na njegov križ. Svećeništvo u ljudskim očima često puta izgleda kao čast. I osjetim da kad dođem u poštu, banku, među ljude, da si jednostavno cijenjen zato što si svećenik. Za njih si drugačiji bez obzira na sve. Iz tih razloga volim, osim svećeničke odjeće, nositi i civilnu odjeću, jer želim da osoba s kojom stupam u kontakt u meni prepozna Božju dobrotu i to mimo službenih oznaka koje nekada unaprijed određuju nečije mišljenje. S druge strane, želim živjeti svoj kršćanski identitet i graditi odnos prema ljudima bez obzira na njihov stalež ili materijalno stanje. Želim ih ljubiti takve kakvi jesu. Osjećam da još nisam kompetentan reći što znači za mene biti svećenik jer sam tek prije neki dan zaređen, ali smatram da mogu govoriti o tome jer imam jasnu ideju o tome što znači biti dobar čovjek i što znači voljeti čovjeka onako kako je to Krist želio i kako to rade mnogi laici koji nisu svećenici.

Intervju

Zvonik: Sada te vidimo kao svećenika. No, kako i sam svjedočiš, prije toga si prošao dugi put formacije i promišljanja. Kako je to izgledalo ukratko?

❑ **Vlč. Patrik Tvorek:** Moj formacijski put je započeo dok sam još bio u malom sjemeništu na Šalati u Zagrebu te posebice na bogosloviji i teologiji u Đakovu. Međutim, kako sam maloprije rekao, trebalo je vremena da sazrije u meni ta definitivna odluka. Puno mi je u tome pomogao moj boravak u Vajskoj i kontakti s župnikom **vlč. Vinkom Cvijinom**. Preko njega sam se odvažio ponovno vratiti na taj put i ostvariti se najprije kao čovjek i kršćanin a onda i kao svećenik.

Prošle godine, u 6.-7. mjesecu konačno sam se odlučio i predao zahtjev za subotičkom biskupu kako bi me primio među svećeničke kandidate. Kad sam predao papire, nisam mislio ni na što drugo. Rekao sam samome sebi: ili će me primiti ili ću, u suprotnom, živjeti kao poganin (smijeh) i pošto nisam predao papire ni za kakav drugi posao, opcija je bila: ili biti svećenik ili što Bog da!

Zvonik: U tom razdoblju promišljanja što bi posebno istaknuo kao prekretnicu?

❑ **Vlč. Patrik Tvorek:** Kroz zadnjih nekoliko godina života izvan crkvenih krugova susretao sam na stotine ljudi. Neki ljudi nisu na mene ostavljali nikakav dojam, dok sam s

nekima imao lijepa iskustva, ali najviše su mi pomogla loša iskustva s ljudima. Jer, kad te nešto povrijedi, ili ne razumiješ, ili ti se u tom trenutku čini da ne možeš prijeći preko nekih stvari, vremenom te to iskustvo oplemeni i imaš više razumijevanja za ljude, te svijet gledaš drugačijim očima. Općenito, shvaćaš da je predivan u svim tim svojim nedostacima. Ta iskustva su mi pomogla u mojoj odluci i nastojim ih integrirati u svoje buduće djelovanje.

Zvonik: Početak tvog aktivnog djelovanja vezan je uz župu sv. Jurja u Vajskoj. Što bi istaknuo kao posebnost koja je odredila tvoj životni odabir?

❑ **Vlč. Patrik Tvorek:** U župi sv. Jurja u Vajskoj imao sam doista snaž-

nu podršku i župnika i Pastoralnoga vijeća, te svih drugih župljana. Izdvojio bih posebice susrete i rad s ljudima. U tome sam se pronašao i to je odredilo moj daljnji put. Od skupina vjernika koji pripadaju župi, osobito me je dojmio rad s vjernicima Romima, s kojima sam ostvario jedan poseban odnos. Pokazali su mi koliko samo njihova kultura i običaji imaju vrijednosti, koje smo mi s vremenom nekako izgubili. Posebice se to odnosi na obiteljski suživot, odnos prema braku i obitelji. Žele to očuvati bez obzira na sve probleme s kojima se svakodnevno susreću.

Zvonik: Ne možemo previdjeti činjenicu da Romi čine značajan dio vjernika naše Biskupije i da će u budućnosti pastoralno planiranje morati ozbiljnije uzeti u obzir njihovu stvarnost. Kakva su tvoja iskustva u radu s našim vjernicima romske nacionalnosti?

❑ **Vlč. Patrik Tvorek:** Prvo iskustvo rada s Romima imao sam u prosincu prošle godine kada sam išao u blagoslov obitelji. Tada sam na svoju inicijativu želio napraviti popis svih vjernika Roma u njihovu naselju. Obišao sam oko 140 domova u kojima po popisu stanuje oko 620 osoba. Bila mi je fascinantna činjenica da u samo 2 kuće u cijelom naselju živi tek jedna osoba – jedan udovac i jedan muškarac samac. To znači da svi imaju obitelji, nema starih momaka ili djevojačka, rastava. Generalno, kultura života je dominantno prisutna.

Njihov odnos prema Crkvi, rekao bih, nije još dovoljno zreo. Iako

imaju jaku potrebu za vjerom. Usudim se reći da je to zaista religiozan narod po svojoj prirodi, ali zbog njihova načina života nisu imali priliku bolje upoznati neke norme i pravila kršćanskog života. S druge strane, smatram da ni mi, dušobrižnici, s naše strane, nismo još dovoljno ozbiljno promislili načine i mogućnosti pastoralnoga djelovanja među njima.

Nadalje, želim istaknuti da je njihovo poimanje braka malo drugačije. Kod njih se brakom smatra kada djevojka prespava kod mladića prvi puta. To je u prosjeku između 14. i 18. godine života. Roditelji potiču svoju djecu na brak i potomstvo te neki već s 50 godina života imaju prauočad. Njihova djeca su zaista snalažljiva i bistra. Jedino često puta se vidi da su pomalo zapašteni i kreću „na put“ tj. u skupljanje željeza već s 13 godina, te im škola pada u drugi plan, napose jer se većina već sa 17-18 godina počinje brinuti za svoju obitelj i djecu.

Zanimljiva mi je činjenica da su neki od njih preko 30 godina u braku i imaju djecu i unučad ali nisu vjenčani ni civilni ni crkveno. Ali ipak ostaju skupa i nema razvoda, unatoč tomu što ih ništa formalno ne veže, ali vjernost postoji među njima.

Međutim, pastoralnim djelovanjem naše župe među njima sklopljeno je samo ove godine petnaestak crkvenih brakova od kojih je najstariji između supružnika koji su već 27 godina skupa. Također, ove godine je njih dvadesetak primilo sakrament Svete pričesti i Krizme dok veseli činjenica da je do sada bilo 15 krštenja, što je u usporedbi s hrvatskom i mađarskom nacionalnom manjinom u našim krajevima nekoliko puta veći broj. Usudio bih se reći da su oni budućnost nekih naših župa ove Biskupije. I da bi Biskupija trebala osmišljavati mogućnosti pastoralnoga djelovanja među tom skupinom vjernika.

Zvonik: Na susretu hrvatskih svećenika naše Biskupije zatekla te je vijest da si predložen i odabran za povjerenika za pastoral mladih. Je li te to iznenadilo i imaš li ideja što i kako dalje?

□ **Vič. Patrik Tvorek:** Rekao bih i da i ne. Iznenadilo me zbog toga što sam ovdje prekratko i nisam iz ovih krajeva. No, u isto vrijeme vjerujem u svoje kvalitete i drago mi je da su mi

braća svećenici iskazali povjerenje. Trenutačno vrlo malo znam o pastoralu mladih ove Biskupije, ali već sam pogledao pastoralni plan za sljedeću godinu u kojem se planira susret hrvatske katoličke mladeži u Vukovaru i naš biskupijski susret u Baču. Pomno sam se raspitao za vjeronauk mladih u Subotici te za molitvene zajednice i bendove mladih. Želim ući u konkretnu situaciju, vidjeti koje su šanse da se poboljša rad s mladima.

U ovo kratko vrijeme, iako još nisam službeno postao povjerenik, upoznao sam nekoliko mladih entuzijasta koji zaista žele raditi i koji žele izaći u susret i pomoći. Mladi su otvoreni za suradnju i osjetim da su gladni nečeg stabilnog i žele se osjećati dijelom nečega. Ponekad se osjećaju prepuštenima samima sebi. Tu vidim priliku za neki napredak. Mislim da bi se mogao staviti veći naglasak na djecu i njihov odgoj jer oni odrastajući postaju ti mladi na kojima ćemo mi graditi temelj ove naše Crkve. Ukratko, mene zanima puno toga ali ne želim previše maštati. Tek kad budem imao konkretniju sliku svega i kad budem vidio koje su mi mogućnosti rada, onda ću naravno puno više sanjati. Ne znam što me čeka, ali vjerujem u Gospodina i pokušat ću dati maksimum.

Zvonik: Što bi poručio onima koji razmišljaju o duhovnom pozivu?

□ **Vič. Patrik Tvorek:** Smatram da nisam najbolji savjetnik i nisam siguran da bih mogao govoriti nekome o tome uzevši u obzir mojih pet godina lutanja i traženja. Iako smatram da me kroz tih pet godina svako iskustvo obogatilo i pripremio za ovo što sam danas. Mogu samo ponoviti ono što je Isus rekao svojim učenicima kad im se ukazao – „Ne bojte se“. Nikada nećete biti spremni za svećeništvo, za brak, za posao, za bilo koji oblik života ako se bojite. Ponekad treba imati hrabrosti i reći – idem tim putem! Strah me ali nisam sam! Baš onako – glavom kroz zid. Nikad ne možeš biti 100% siguran. Uvijek čovjek osjeća zrno sumnje – možda nije to to. Na to se mora računati ali moraš imati vjeru. Bez nje ništa nema smisla. Ona pomaže čovjeku ići dalje.

Zvonik: Dragi brate u svećeništvu, želimo Ti obilježiti početak tvojega svećeničkoga puta i preporučamo te u molitve naših čitatelja!

Hodočašće na Tekije

Povodom 300.-te obljetnice Gospe Tekijske, koja je ove godine svečano proslavljena 4. i 5. kolovoza, sjemeništarcima i gimnazijalcima „Paulinuma“, zajedno sa svojim odgojiteljima, profesorima i djelatnicima hodočastili su u Gospino svetište u Petrovaradinu.

Molitvom na srcu i pjesmom na usnama ušli smo kroz sveta vrata tekijске crkve, koja su otvorena za hodočasnike za Svetu godinu milosrđa. Nakon kratke pobožnosti, koju je predvodio sjemeništarc srijemske biskupije **Đuro Juhas**, posjetili smo muzej, kojeg je biskup **mons. Đuro Gašparović** svečano otvorio ove godine za centralnu proslavu. U muzeju smo vidjeli razne eksponate vezane uz svetište, samu bitku i Gospu. Kroz muzej nas je vodio i tumačio **Petar Pifat**, ravnatelj svetišta i muzeja. Nakon lijepog povijesnog tumačenja, uslijedila je sveta misa, koju je predvodio ravnatelj „Paulinuma“ **mons. Josip Miocs**, uz koncelebriranje upravitelja svetišta **preč. Ivica Rajkovića** i prefekta **vlač. Lászla Tojana**. Pjevanje je vodio i svirao kantor **Petar Pifat** uz sudjelovanje sjemeništarcima i paulinaca. Na misnom slavlju su asistirali i čitali **Tomislav Ristov** i **Đuro Juhas**. Nakon svete pričesti u čast Gospi Tekijskoj **Patrik Klarus** je recitirao pjesmu *Ave Maria* Vladimira Nazora. Nakon toga je na flauti svirao **Danijel Hatnađ** skladbu J. S. Bacha *Gospodine, Ti stojiš pokraj mene*.

Poslije svete mise išli smo na zajednički agape u pobliznji restoran.

U poslije podnevnim satima, najprije smo obišli kalvariju, a zatim smo otišli do izvora, gdje smo se osvježili. Prije povratka otputovali smo za Srijemsku Karlovce, gdje smo posjetili kapelu Gospe od mira.

Zahvalni smo svim dobročiniteljima za ovo hodočašće, za lijepi prijem, za tumačenje i za simbolične darove.

Berbanski dani na Paliću

U organizaciji Udruženja „Park Palić“ i subotičke Gradske uprave, krajem rujna bili su održani „Berbanski dani“ na Paliću, na kojima je više od sedamdeset izlagača izložilo oko 130 proizvoda. Bilo je tu voća i povrća, zatim raznih vrsta meda, sireva, cvijeća, organskih proizvoda, vina i rakije, peciva i finih kolača.

Paulinci gotovo svake godine posjećuju Berbanske dane. Tako smo ove godine upriličili jednu veliku šetnju na Paliću i u okviru te šetnje, posjetili ovu jedinstvenu izložbu, a potom nas je državni tajnik **Imre Kern** počastio jelom i pićem.

Posjet skopskog biskupa

Skopski biskup **mons. dr. Kiro Stojanov**, na svom proputovanju za Hrvatsku, posjetio je naše sjemenište i školu „Paulinum“. Biskup Stojanov, ordinarij Skopske biskupije i apostolski egzarh za grkokatolike u Makedoniji, nekada je i sam bio paulinac, a Skopska biskupija od samog osnutka sjemeništa i otvorenja gimnazije ima svoje kandidate u „Paulinumu“ što su dovoljni razlozi da biskup rado posjećuje našu instituciju u svojim proputovanjima. Prilikom posjeta razgovarao je prije svega s odgojiteljima institucije, a zatim sa sjemeništarcima skopske biskupije, te s ostalim sjemeništarcima.

Na Danima pčelarstva

U organizaciji Udruženja „Pčela“ i grada, na centralnom gradskom trgu u Subotici, ove su godine održani dvadeseti „Dani pčelarstva“. Dane pčelarstva smo i mi posjetili, i ne samo posjetili, nego smo i sami okusili razne vrste meda i proizvode od meda.

Preminuće svetog Franje

Preminuće svetog Franje proslavili smo i ove godine kod franjevaca u Subotici, a u obredima su sudjelovali sjemeništarcima i gimnazijalcima Paulinuma. Svetu dvojezičnu misu je predvodio gvardijan samostana **fra Zdenko Gruber**, uz koncelebraciju dvadesetak svećenika. Na misi su propovijedali **preč. Mirko Štefković** na hrvatskom jeziku, a na mađarskom **preč. Josip Vogrinc**. Nakon svete mise smo zajedno s vjernicima molili 142. Psalm, koji se molio prilikom preminuća svetog Franje i od tada je tradicija da se na liturgiji preminuća moli ili pjeva ovaj Psalm. Pod pjevanjem Psalma u crkvi se isključuju svjetla, što podsjeća vjernike na prelazak sa ovoga svijeta u vječni život.

Skupljamo za „Paulinum“

Vjernici župe Presvetog Trojstva iz Selenče i ove su godine skupljali hranu koja je potrebna za normalno funkcioniranje malog sjemeništa „Paulinum“ u Subotici.

Tjedan dana vjernici su imali mogućnost u prostorije župe donijeti svoje darove. Ponosan sam na svoje župljane jer smo ove godine zaista bili darežljivi i mnogo toga darovali. Najviše je bilo brašna, šećera, ulja, krumpira i još mnogo toga što je potrebno za život. Od srca hvala svima koji su odvojili od sebe i darovali drugome. Neka Gospodin svima uzvрати stostruko.

Vlč. Siniša Tumbas Loketić

Katolička crkva u regiji

Blagdan sv. Gerarda u Zrenjaninu

Zrenjaninski biskup Ladislav Német 24. rujna predslavio je u zrenjaninskoj stolnici zajedno sa zrenjaninским svećenicima zahvalnu misu prigodom 30. godišnjice osnutka Zrenjaninske biskupije, na blagdan biskupijskog zaštitnika sv. Gerarda, biskupa i mučenika.

Čanadsku biskupiju je osnovao sv. Stjepan 1030. godine, a njen prvi biskup je bio sv. Gerard. Po Prvom svjetskom ratu Čanadska biskupija raspala se na tri dijela. Najmanji dio je ostao u granicama Mađarske s biskupskim gradom Segedinom, istočni, najveći dio, pripao je Rumunjskoj s Temišvarom, a dio između Tise i Tamiša je pripao novonastaloj državi Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca sa središtem u Velikom Bečkereku kao Apostolska banatska administratura pod upravom beogradskih nadbiskupa. Poslije Drugoga svjetskog rata broj katolika je opao sa 200.000 na polovinu radi protjerivanja katolika njemačke narodnosti i njihovih duhovnih pastira s njihovih vjekovnih ognjišta od strane Titovih komunisti. Prema zahtjevu II. vatikanskog sabora da se granice biskupija urede prema državnim granicama, bez obzira na to smatraju li se pravednima ili ne, Sveta je stolica 1971. godine imenovala na čelo većinski mađarskih a manjinskih hrvatskih, čeških, bugarskih, njemačkih i slovenskih vjernika, naslovnog biskupa **Tamása Junga**, a 1986. godine je sveti papa Ivan Pavao Veliki osnovao samostalnu Zrenjaninsku biskupiju s biskupom **Ladislavom Huzsvárom**, a u sklopu Beogradske metropolije. Od 5. srpnja 2008. vodi je biskup-verbita dr. Ladislav Német.

Zahvaljujemo Svemogućem na prošlih 30 godina postojanja naše biskupije. Naš zaštitnik sv. Gerard nas štiti i zagovara te podsjeća na to koliko je dragocjena naša vjera, koju smo pri-

mili u dar pomoću blagovjesnika, koji su evanđelje propovijedali i životom svjedočili; potrebni su nam dakle i danas blagovjesnici. Ti ljudi smo danas mi, a vjeru jača zajednički molitveni život, zajednički susreti te zajednička sveta mjesta. Tu se međusobno upoznamo i povezujemo s Bogom i bližnjim. U zadnjih pet godina smo u Kikindi otvorili dom za starije uz susretljivost slovenskih školskih časnih sestara; počeo je s radom ogranak padejskog evangelizacijskog središta, koji priveduće pučke misije. U Godini milosrđa smo dobili snažni poticaj u svom svakidašnjem životu, da prakticiramo svakog dana u odnosu do naših bližnjih Božje milosrđe, koje se prema nama svakog dana pokazuje na djelu; upravo to bi trebalo voditi djelovanje svih crkvenih odbora. Naša zadaća je obraćenje, praštanje, suradnja te pomaganje slabijima, siromašnima, bolesnima i napuštenima, rekao je biskup Ladislav tom prigodom. On je također naglasio da 3. prosinca počinje prva biskupijska sinoda, na koju ćemo se pripremati trogodišnjim nacrtom.

Ove godine na misi su bili predstavnici mađarskih i slavenskih govornih područja zajedno s pitomcima momačkog zavoda Emaus, koji vode salezijanci, kao i pitomicama djevojačkog zavoda Karolina Szatmáry, koji vode notrdamske školske sestre. Čitanja su bila na više jezika, a prošnje su pokazivale raznolikost na mađarskom, kao i na više jezika. Na misi su sudjelovali župni zbor Emanuel, mužljanski omladinski zbor Don Bosco, dječji zbor Nepomuk i katedralni zbor.

Na kraju svete mise biskup je podijelio odlikovanja sv. Gerarda najzaslužnijim crkvenim suradnicima; pohvalnice je primilo deset suradnika; među ostalim priznanje je primio veliki dobrotvor mužljanske župe i Zrenjaninske biskupije, **János Gabona**.

Szószil Kovács i Janez Jelen

Godišnji katehetski seminar „Godina milosrđa”

U Somboru je 8. listopada održan ovogodišnji seminar u organizaciji Katehetskog ureda Subotičke biskupije. Seminar pod nazivom „Godina milosrđa“, iako na izmaku Godine milosrđa, želio je podsjetiti i urezati u srca ovu važnu temu za suvremenog čovjeka: razumjeti, prihvatiti i živjeti Milosrđe Božje. Oko 30 naših kateheta našli su se kod predivnih somborskih domaćina u župi Presvetog Trojstva, gdje župnik **Josip Pekanović** skupa sa župnom katehisticom **Rozmari Mik** i brojnim župljanima već dugi niz godina organizira ove, dragocjene na više načina seminare, ugošćujući i voditelje seminara iz Švicarske i katehete (i pravoslavne i katoličke) iz cijele Biskupije, ovaj puta na žalost samo na jedan dan.

UVODNA TEMA – Teme za razmišljanje i uvod u tematiku Seminara dao nam je svojim predavanjem karmelićanin **o. Zlatko Žuvela**. On je naš pogled usmjerio na pogled Božji i u meditiranju svetopisamskih citata pokušao ih spojiti u jedan, te nas potaknuo kako biti – milosrdni kao Otac.

PRAKTIČNI DIO – Naša katehista iz Švicarske, gospođa **Karin Flury** povela nas je odmah u praktični dio. Nastojali smo razumjeti zašto i koliko je važno isti tekst čitati i čuti više puta, te otkriti razne načine kako ga razumijevati i doživljavati. Istražujući Mt 25,31-40 na više načina, spremili smo se kako Bibliju približiti vjeroučenicima – i srednjoškolcima i osnovnoškolcima, pa i onima u nižim razredima osnovne škole. Dramatizacija kroz stvaranje slike, pokret uz čitanje biblijskih priča, izrada knjižice za pojedine motive biblijskog teksta ili same citate – sve su to korijeni ideja koje katehete (uz pomoć Duha

Svetoga) ;) mogu višestruko koristiti u svom svakodnevnom radu u školi, a ovdje su ih prvo i sami isprobali. Osvježavajuća i nadasve nadahnjujuća bila je „matematička igra“ bez riječi, u kojoj smo dobiveni zadatak trebali riješiti skupa u tišini, bez riječi – kakve li dragocjene prigode za lekciju o važnosti umijeća komunikacije!

POTPORA KOMISIJE ZA VJERSKU NASTAVU – Gospođa **Snežana Pavlović** iz Ministarstva prosvjete, potpredsjednica Komisije za vjersku nastavu, bila je s katehetama tijekom cijelog Seminara, aktivno sudjelujući i u duljem razgovoru savjetujući katehete glede njihovih problema ili pitanja u vezi s odvijanjem vjerske nastave. Dala je katehetama pregled aktualne situacije i

naznake aktivnosti u narednom periodu, a također iskazala svoju jasnu – i stručnu i vjerničku – podršku vjerskoj nastavi i vjeroučiteljima u Srbiji.

PLENUM – Naše voditeljice Seminara, gospođe Karin Flury i Rozmari Mik i domaćin preč. Josip Pekanović, ukratko su mogli čuti naše dojmove i primiti tople i iskrene riječi zahvale, uz darove malene, ali vrlo znakovite – kakva uostalom jest i prisutnost vjerske nastave u našoj državi. Za njihov trud i nastojanja nema plaće, ali sasvim je sigurno da je vrlo koristan i vrijedan. Svako od prisutnih kateheta je za sebe i svoje vjeroučenike mogao naći opet bogat izvor metoda i pojasniti si možda već poznate, ali nedovoljno korištene metode. Također, nanovo promišljajući Sveto pismo kao temelj našeg školskog vjeronauka, ohrabreni smo sasvim novim pristupom obradi teksta. Sve je to veoma značajno za izazov pred svima nama, a to je novi, poboljšani i osuvremenjeni Plan i program vjerske nastave, za kojeg se timovi najstručnijih kateheta pripremaju načiniti nove udžbenike, radne bilježnice i nastavna sredstva.

vh

Prorok Jeremija

(III. dio)

Piše: dr. Tivadar Fehér

Posljednji dokumentirani dani Jeremije: kada je zauzet Jeruzalem, prorok je u zatvoru. Kralj Nabukodonozor ga oslobađa. Glavni grad je u ruševinama, zato se uprava države preselila u Mispu, u naselje blizu Jeruzalema. Namjesnik Nabukodonozora, Gedalija je ubijen i urotnici traže uputstva od Jeremije, što da rade. Prorok im prenosi Jahvine riječi: neka se pokoravaju novoj vlasti i ostanu u Obećanoj zemlji. Ali starješine odluče povući se u Egipat, i povedu sve važne osobe na taj put, tako i Jeremiju. On – kao jedan od najvećih proroka – nestaje u tami povijesti (43,6). No, je li ovo istina? Može li Božji čovjek nestati bez traga u povijesti?

Kako bismo bolje razumjeli situaciju, pitajmo se što je povijest? Danas bismo rekli: „Duhovni kulturni razvoj čovječanstva...“. Židovu je to premalo. On od Abrahama preko Mojsija do velikih i malih proroka zna da povijest ne pripada samo čovjeku. U tom procesu glavni djelatnik je Jahve. On je stvorio čovjeka da ide prema svome cilju. Ali ne sam! Nego zajedno s Bogom. Nema profane stvarnosti kako to danas doživljava lažno (!) radnik na radnom mjestu, bolesnik u bolnici, đak u školi... Jeremija je ostavio vrlo važnu poruku iza sebe. Unatoč tome što je svojim očima vidio propast Izraela, i sam bio žrtva političkih sukoba – on kroz 50 poglavlja najavljuje propast svih neprijatelja, tako i najvećeg, tj. Babilona. Nema takvog zla koje bi opstalo pred Bogom.

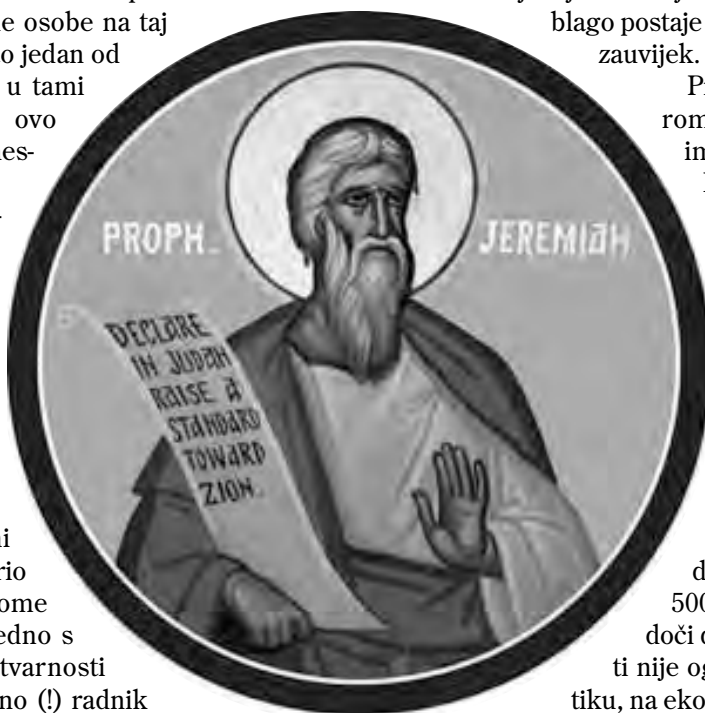
Što mu je dalo pravo na ovakav nastup i nutarnju snagu? Ne neka ideja – nego iskustvo Božje dobrote. Od mladosti do zreloga doba dobra djela, molitve, u nutrini izgrađeni moral pruža iskustvo da je Bog uvijek prisutan i djelotvoran. Čovjek se lako gubi u politici, ekonomski još lakše propada – to smo iskusili i mi i sam prorok. Ali u pouzdanju i moralu čvrsto se vezuje uz Boga. Zato je Jeremija vidio i dalje od svoje osobne povijesti, i od povijesti Izraela. Ono što je Jahve stvorio, svoj narod, ni u kojoj nesreći neće propasti, jer garancija ne dolazi od stvorenja nego od Stvoritelja. Prorok nema silu oduprijeti se poglavarima, koji ga nose u Egipat protiv Božje volje. Ali svome narodu ostavlja ono što nosi u srcu: Bog je s vama, kao što je i sa mnom! On je u Babilonu, On je u razrušenom Jeruzalemu, On je i u Egiptu, gdje Jeremija ne nestaje, nego je

i dalje svijetlio u onoj zajednici gdje je živio, mada o tome nemamo ništa zapisano. Svjedočanstvo osobnog života, duhovna ostavština daleko je jača od materijalnog naslijeđa. Prorok zbog rata, a danas zbog siromaštva, većina vjernika ne zna svojim ostaviti nikakvu baštinu. Niti je potrebno uz ono daleko vrjednije: uz osobni život. Pravo nasljedstvo je ono što je otac ili majka predao, presadio u svoju djecu. To je izvršio i Jeremija. Duhovno blago postaje dio osobe, i nosi ga sa sobom zauvijek.

Prorok je i u tuđoj zemlji, u siromaštvu, pod vlašću jačega imao sve što je potrebno biti Božjim čovjekom. Nama kršćanima je to daleko lakše.

Imamo konkretan dokaz da povijest pripada Bogu Ocu: njegov Sin se utjelovio, hodao na zemlji, i postao žrtvom političkih igara. Čak je podignut na križ! U „profanoj“ povijesti – koja ne postoji, samo u glavama nevjernika – smrt je apsolutni svršetak. Nema dalje... Jeremija, a iza njega 500 godina Nazarećanin svjedoči da ljudska stvarnost u povijesti nije ograničena na godine, na politiku, na ekonomiju. U čovjekovom životu postoji nešto dublje, plemenitije: a to je njegova dobrota u riječima i djelima. Ove moralne i vjerske sile stvaraju daleko više i trajnije, nego politika ili ekonomija. Jer križ još i danas svijetli – a materijalna sila Rimskog carstva?

Jeremija, a iznad svih proroka i kao jedinstveni primjer, Isus Krist, pruža vjerniku iskustvo da nema Božjeg čovjeka koji se gubi u tami povijesti. Povijest se ne odvija na stranicama knjiga, gdje se neke osobe dokumentiraju, a većina bezimeno nestaje. Pred Bogom nema bezimelih: *Gle u dlanove sam te svoje urezao...* (Iz 49,16) Mogli bismo reći: u Božje srce smo urezani. Zato „najmanji“ u društvu, o kojem se misli da je beskorisna osoba, jer je bolesna, stara, nikada nije bila u centru pažnje – i ona je kao prorok, jer svojim ponašanjem, kršćanskim životom ostavlja poruku za sobom: zlo ne pobjeđuje. Ova naša povijest, čak i prošla i buduća pripada Bogu, jer je On u njoj prisutan po svome Sinu. A Sin po katoliku je djelotvoran, jer njegovo Tijelo nas je zauvijek pretvorio u sinove Božje, koji se nikada i nigdje ne gube, jer ih drži zajedno i vodi sam Krist.

Marija majka milosrđa

Piše: o. Mato Miloš, OCD

Moje se misli sada okreću Majci milosrđa. Neka nas ona svojim umilnim pogledom prati u ovoj Svetoj godini, kako bismo svi uz mogli ponovno otkriti radost Božje nježnosti (Lice milosrđa, 24).

Papa Franjo, na kraju svoga pisma, preporuča ovu Svetu godinu Majci Božjoj, koju pobožni puk naziva „Majkom milosrđa“. Papa kaže da u Mariji trebamo otkriti „radost Božje nježnosti“. Marija je najviše prodrila u dubinu otajstva Boga koji je postao čovjekom i oblikovala se prisutnošću utjelovljenoga milosrđa te intimno sudjelovala u otajstvu njegove ljubavi. Izabrana da bude Majkom Božjom, Marija je čuvala u svome srcu Božje milosrđe u skladu sa svojim Sinom Isusom. To nam svjedoči i njezin hvalospjev izrečen u pohodu svojoj rođakinji Elizabeti posvećen milosrđu koje se proteže *od koljena do koljena* (Lk 1,50). I mi smo uključeni u te Marijine proročke riječi koje su nam izvor utjehe i snage dok prolazimo putem ovoga života prema vječnosti. Stojeći podno križa na Kalvariji zajedno s ljubljenim učenicom i svetim ženama, Marija je svjedok riječi oprostjenja koje je izgovorio Isus. Marija potvrđuje da Božje milosrđe Sina Božjega, prema onima koji su ga razapeli, ne pozna granica nego se proteže na sve ljude. Dok molimo molitvu „Zdravo Kraljice majko milosrđa“, molimo Mariju da svrne svoje milosrdne oči na nas da i mi postanemo dostojni motriti lice milosrđa njezina Sina Isusa.

S vjerom u Isusa Krista utjelovljenoga Sina Božjega, pozvani smo i mi upirati svoj pogled u nju koja je s nježnošću i poštovanjem pratila Isusov život sve do smrti na križu i čijoj je majčinskoj ljubavi Isus povjerio ljubljenoga učenika i s njim cijelo čovječanstvo. U svojoj majčinskoj ljubavi Marija i danas pod svoju zaštitu prihvaća osobe svih jezika i kultura da ih zajedno privede Kristu. Njoj se možemo obratiti u svojim brigama i poteškoćama. Od nje trebamo učiti prihvaćati jedni druge istom onom ljubavlju kojom ona prihvaća sve nas. U sveopćoj Božjoj obitelji svatko od nas treba razvijati vlastite darove za dobro sviju. Otvorimo svoja srca, poput sv. Ivana apostola koji je pod križem na Kalvariji primio Mariju u svoju dragocjenu baštinu, kako bismo i mi zajedno

s Marijom mogli pjevati hvale njegovoj milosti i milosrđu. Marija nam pomaže otvoriti naše male nade prema onoj velikoj i istinskoj nadi koja je smisao našega života. Naš je život hod prema vječnoj domovini. Taj hod je često tvrd i mučan, prolazi kroz tamu. Koja ga zvijezda može osvijetliti? Na zajedničkom putovanju po moru života potrebne su nam svjetiljke nade koje crpe svjetlo od Krista i nude pravac našem putu. To je Marija Zvijezda nade. Po njoj je Bog uzeo tijelo i postao jedan od nas, postavio je šator među nama. K njoj upremo svoje oči moleći ju: Pouči nas, Marijo, da s tobom vjerujemo, nadamo se i ljubimo. Pokaži nam put koji vodi miru, put u Isusovo kraljevstvo.

Stojeći podno križa na Kalvariji zajedno s ljubljenim učenicom i svetim ženama, Marija je svjedok riječi oprostjenja koje je izgovorio Isus. Marija potvrđuje da Božje milosrđe Sina Božjega, prema onima koji su ga razapeli, ne pozna granica nego se proteže na sve ljude. Dok molimo molitvu „Zdravo Kraljice majko milosrđa“, molimo Mariju da svrne svoje milosrdne oči na nas da i mi postanemo dostojni motriti lice milosrđa njezina Sina Isusa.

Marija majka milosrđa dolazi nam u susret da nam pokaže putove obnove naših zajednica, obitelji i svakoga od nas. Prihvaćajući njezina Sina, kojega nam ona predstavlja, uronjeni smo u živi izvor u kojemu vjera može ponovno naći novu snagu. Isus rođen od Marije, Sin je Božji i jedini Spasitelj ljudi. Crkva je pozvana svijetu naviještati jedinstvenu poruku evanđelja i pozivati ljude da je prihvate obraćenjem srca. Marija nas poziva da uzdignemo svoj pogled prema križu i gledamo dokle je doprla ljubav Raspetoga prema svim ljudima. Poziva nas da zahvalimo Bogu jer je s tog drveta provreo izvor života. S križa nam Isus objavljuje svoje uzvišeno veličan-

stvo i slavu. S nama je onaj koji nas je sve do smrti ljubio i darovao svoj život za nas. Marija nas upućuje u otajstva vjere. Križ je sažetak naše vjere jer nam govori koliko nas Bog ljubi. Govori nam da u svijetu postoji ljubav jača od zla koje nas ugrožava. To je otajstvo sveopće ljubavi Božje prema ljudima. Marija poziva sve one koji trpe u srcu ili na tijelu da uzdignu oči prema križu Isusovu kako bismo u njemu pronašli izvor života i spasenja. Božji pogled je počينو na Mariji na poseban način. Marija nam želi reći da nitko nije manje važan Bogu. Bog spušta svoj pogled pun ljubavi na svakoga od nas i poziva nas na sretan i osmišljen ovozemaljski život.

Dominikanski Red i širenje svete krunice

Piše: s. Blaženka Rudić

Pobožnost prema našoj nebeskoj Majci, blaženoj Djevici Mariji, baština je cijele Crkve. Ali pojedini narodi nazivaju je svojom Majkom i Kraljicom. Tako i sve redovničke zajednice uzimaju bl. Djevicu Mariju za svoju Majku i posebnu zaštitnicu. Svaki vjernik i svaka redovnička zajednica rado moli krunicu. No, sveta krunica je na neki način posebno povezana s Redom propovjednika, posebno povjerena dominikancima i dominikankama.

U životu sv. Dominika postoji legenda da mu se ukazala Gospa 1208. u bukonskoj šumi blizu Toulousea. Gospa mu je rekla neka propovijeda i širi molitvu Krunice, koja će biti štit strijelama neprijatelja, bedem Crkvi, te da će molitelji u svako doba steći velike milosti, jer će Nju uvijek naći spremnu za pomoć i obranu.

Zato su sinovi i kćeri sv. Dominika rado zazivali nebesku Majku molitvom Zdravo Marijo. Kada je godine 1539. Hajrudin Barbarosa opsjedao Kotor, blažena Ozana je pozvala cijeli grad na molitvu krunice. Crkve su bile pune i molilo se danju i noću. Barbarosa je odustao od napada i napustio zaštitnju.

Sv. Pio V., papa, dominikanac, molio je s narodom krunicu za vrijeme bitke kod Lepanta 1571. godine i pobjedu kršćanskog brodograditelja nad turskom vesilom pripisao Blaženoj Djevici Mariji. U znak zahvalnosti za ovu veliku i važnu pobjedu kršćanstva, koja se zbila u prvu nedjelju listopada, tada s nadnevkom 7. listopada, Papa Pio V. je 1572. ustanovio blagdan Gospe od pobjede, a njegov nasljednik papa Grgur XIII. je 1573. godine preimenovao blagdan te se sve do danas slavi i naziva „Blagdan Kraljice sv. krunice“!

Papa Pio V. doprinio konačnom oblikovanju i crkvenoj potvrdi krunice. A svojim Apostolskim pismom *Inter desiderabilia* od 29. lipnja 1669. ovaj je papa odredio da nitko ne smije osnivati bratovštine sv. krunice osim Vrhovnog Učitelja dominikanskog reda ili onih kojima on to povjeri. Tako je apostolat Krunice Crkva službeno povjerila Redu propovjednika i taj polog je za dominikance karizmatski dar. Spomenimo i to da je krunica na kožnom pojasu dio službene dominikanske redovničke odjeće.

Poznate su slike Krajice svete krunice na kojima je uvijek sv. Dominik ili neki svetac dominikanskog Reda kojemu Gospa daje krunicu. Gdje god se danas u nekoj crkvi nalaze takve slike to govori o dominikanskim tragovima. Jer su upravo dominikanci osnivali Bratovštine svete krunice, podizali crkve i oltare Kraljici svete krunice.

Osim Bratovština koje su obuhvaćale Gospine štovaatelje i molitelje krunice, razvijale su se tijekom povijesti nove kruničarske zajednice. Dominikanac o. Timotej Ricci 1625. godine prvi je osnovao Kruničarsku zajednicu Vječnog ružarija. Nju čine osobe koje se obvezuju da će jednom na godinu u određeni dan, jedan sat, bilo danju bilo noću, provesti u molitvi razmatrajući otajstva krunice, dodavši tome i svoje druge molitve. Tako je molitvom krunice pokriven čitavi dan, odnosno cijela godina.

Osim zajednica Vječnog ružarija postoje i zajednice Žive krunice u kojima je potrebno 20 članova koji svakoga dana izmole po jednu deseticu i tako zajednica izmoli svaki dan ci-

jelu krunicu. Ovaj oblik moljenja krunice već je dosta raširen po mnogim župama.

Krunica je moćna molitva. Uvijek je bila. I u naše vrijeme postoji svjedočanstvo o snazi molitve svete krunice.

„Boko Haram će uskoro nestati, uvjeren sam, zbog molitve naroda. Prije dvije godine imao sam viziju Krista kako mi uručuje mač, koji se pretvorio u krunicu čim sam ga primio. Krist mi je potom triput ponovio riječi: 'Boko Haram će nestati' – ispričao je vatikanskim medijima Oliver Dashe Doeme, biskup Maidugure u Nigeriji, i taj poziv protumačio kao inicijativu da širi pobožnost krunice.

– I dok su ranije pripadnici Boko Harama bili posvuda, sada su potisnuti u šume – objavio je biskup Doeme i zaključio: Boko Haram će uskoro nestati, uglavnom zbog molitve naroda!“

Biskup je potaknuo svakodnevno moljenje krunice u procesijama diljem svoje dijeceze, u školama, domovima i župama. Navodi kako je otad islamistička teroristička organizacija Boko Haram doživjela brojne neuspjehe.

(www.bitno.net)

Blagoslovljena Marijina krunico, čvrsti lanče, koji nas povezuješ s Bogom, i sjedinjuješ s anđelima, tvrđavo spasenja, sigurna luko u općem brodolomu, nećemo te nikada ostaviti. Bit ćeš nam utjeha u smrtnoj borbi, tebi posljednji cjelov umirućeg života. A posljednja riječ naših usana bit će tvoje slatko ime, Kraljice svete krunice, draga naša Majko, utočište grešnika, najveća utjeha žalosnih. Budi posvuda blagoslovljena, sada i uvijek, na nebu i na zemlji. Amen.

(Iz Molbe nice Kraljici presvetog Ružarija, koja se moli 8. svibnja i 7. listopada u podne.)

Trideseta „Zlatna harfa“

U subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije, u subotu, 8 listopada održana je trideseta „Zlatna harfa“ Subotičke biskupije na kojoj je nastupilo 13 dječjih župnih zborova i zbor vrtića „Marija Petković – Sunčica“.

Susret malih župnih zborova započeo je svečanim ulazom kroz „sveta vrata“ naše katedrale u ovoj Svetoj godini milosrđa. Slijedilo je Euharistijsko slavlje koje je predvodio **Siniša Tumbas Loketić**, župnik iz Selenče u zajedništvu sa župnicima koji su doveli svoju djecu na ovaj susret. Vlč. Siniša je održao i prigodnu propovijed u dijalogu s oko 350 djece, sudionika „Zlatne harfe“. Nekoliko svećenika je bilo na raspolaganju za ispovijed djece, kako bi svi koji se pričešćuju, toga dana mogli dobiti i potpuni oprost.

Poslije kratke stanke, na početku drugog dijela susreta, svu djecu malih župnih zborova, njihove zborovođe i župnike pozdravila je u ime organizatora **Nevena Gabrić**, vjeroučiteljica katedralne župe sv. Terezije, koja je bila i voditeljica programa. Zatim je **mons. Andrija Anišić** pročitao pozdravno pismo subotičkog biskupa **mons. Ivana Pénzesa**.

Pismo subotičkog biskupa, mons. dr. Ivana Pénzesa sudionicima Zlatne Harfe 2016.

Draga djeco,

sudionici 30. susreta dječjih župnih zborova naše Biskupije, cijenjene zborovođe i organizatori Zlatne harfe!

Iako zbog ranije preuzetih obveza nisam u mogućnosti nazočiti ovogodišnjoj Zlatnoj harfi, u duhu sam s Vama na ovaj dan ispunjen pjesmom kojom slavite Gospodina.

Znamo da je potrebno uložiti jako puno truda da se jedna pjesma dobro uvježba. Svi se glasovi trebaju stopiti u harmoniju, kako bi melodija bila skladna, lijepa. Kad tako lijepo pjesmom slavimo Gospodina, onda ga slavimo cijelim svojim bićem, našim tijelom i našom dušom. Tako jako volite Gospodina i slavite ga svojim glasovima, svojim pjevanjem i sviranjem, pa ćete uvijek sačuvati čvrstu vjeru, koja će vam biti važan oslonac u životu.

Stoga, draga djeco, drage zborovođe i organizatori Zlatne harfe, na sve Vas zazivam Božji blagoslov, uz izraze osobite zahvalnosti i priznanja za sve što činite da naša liturgijska slavlja budu ljepša i svečanija. Dao dragi Bog da ga svatko od vas cijelog svog života radosno slavi svojim divnim glasom i pjesmom, kojom ćemo Ga hvaliti i u vječnosti!

Slijedio je nastup svih 14 dječjih zborova. Svi zborovi su izveli po jednu pjesmu po svom izboru uglavnom prilagođenu Godini milosrđa.

Prigodne diplome-zahvalnice predstavnicima pojedinih zborova, u ime odsutnog biskupa, uručio je biskupijski savjetnik mons. Andrija Anišić.

„Zlatnu harfu“ i ove godine organizirao je Glazbeni odjel Katoličkog društva „Ivan Antunović“ na čelu s pročelnikom odjela **Miroslavom Stantićem**.

„Zlatna harfa“ Subotičke biskupije ove godine je ponovno uvrštena u sastav „Zlatne harfe“ koju organizira Vijeće Franjevačkih zajednica u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Ondje smo bili i prije, ali zbog rata je ta povezanost prekinuta. Radujemo se što smo ponovno u sastavu te velike obitelji.

A. Anišić

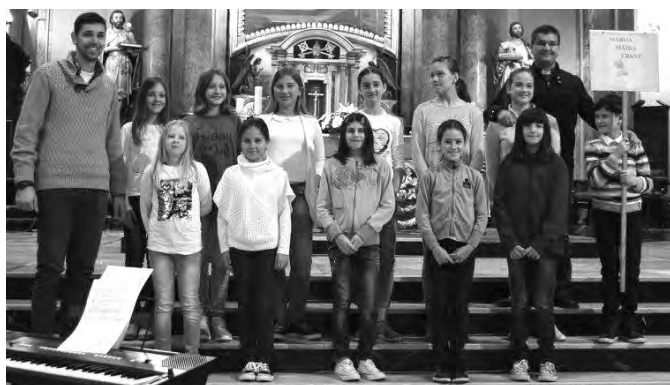
Djeca iz Đurđina

Djeca iz Male Bosne

Djeca iz župe „Sveta Terezija“

Djeca iz župe „Marija Majka Crkve“

Djeca iz Tavankuta

Djeca iz Bača i Plavne

Djeca iz Vajske

Djeca iz Selenče

Djeca iz Žednika

Djeca iz župe „Sveti Rok“ Subotica

Djeca iz župe „Isusovo Uskrsnuće“

Promijeni sebe i promijenit ćeš svijet

Mnogi od nas žele promijeniti druge. Vjerujemo da će nam tada biti bolje; ako su drugi dobri i nama će dobro biti. Ne shvaćamo da uvijek treba poći od sebe. Ako sebe promijenim, imat ću ljubavi pomoći i drugome. Kada svi pođemo od sebe, tada neće biti potrebe mijenjati druge. Sami sebe promijenimo i svijet će biti bolji.

Bog nas ljubi onakve kakvi jesmo. Istina! Stvorio nas je, želi nas baš ovakve. Ili ne?! Stvorio je jedno, ali mi tijekom života znamo zalutati, postati nešto drugo. Dok izabire svoju stazu, čovjek ne razmišlja kakve će ga sjene putem zasjeniti. Jasno – ne možemo nikada postići nešto veliko a da se ne izložimo riziku. Ali, velika je razlika između riskiranja i grijeha, krivog puta.

Trebamo se naučiti umijeću malih koraka. Lagano ići svojim putem, ne ometajući druge i činiti mala djela s puno ljubavi. Biti uzor drugima! Cijena napretka je usuditi se, riskirati. Možda se bojimo nekome dati savjet, ukazati na pogrešku misleći kako ćemo tu osobu izgubiti, da ćemo se posvađati, prestati razgovarati. No, prave osobe će prihvatiti, ili bar saslušati naše savjete. Velika je sreća, veliko je blago imati uz sebe

osobu (osobe) koja nas može posavjetovati, s kojom možemo iskreno, otvoreno razgovarati.

Ljudi uglavnom najbolje uče na principu vlastite kože. Kada se „opečemo“, shvatimo da je vrijeme za promjene. Promijeni sebe i moći ćeš mijenjati, pomoći drugima. Ne boj se i ne strahuj, jer kuda god pođeš, s tobom je Bog tvoj (Jš 1,9). Nije katastrofa sagriješiti, katastrofa je ostati u grijehu. Radi toga su nam bitne promjene. Promijeniti prvo svoje srce, zatim životne navike, i kada sebe „pročistimo“ imamo „zadaću“ pomoći i bližnjemu. Ljubiti ga, a ne pričati mu o ljubavi, kako kaže sveti Augustin. Oni koji donose svjetlost u tuđe živote ni sami ne ostaju u sjeni. Mnogo se bolje, ljepše osjećamo kada smo uz druge.

Uz Božju pomoć „premještat ćemo planine“. Onomu koji Boga ljubi sve se okreće na dobro, čak mu i stranputice i pogreške Bog okreće na dobro (sv. Augustin). Sve što nam se događa, pa i svako zlo, nesreća, kušnja, mržnja, križ – su radi većeg dobra. Kako kaže sveta Terezija Avilska – ne moli za manji teret, nego za jača pleća. Da imamo snage svoj križ iznijeti do kraja svog životnog puta.

Cijeli život nas prati neprestana borba, ne mir. No, to su naši izazovi. Svoje brige treba staviti i u Božje ruke, ne oslanjati se samo na ljude, već i na Njega. Jednoga dana doći će do žetve, pa će se vidjeti kako smo sijali sjeme kroz život, gdje je bilo kukolja, a gdje pšenice. Znamo da nam je Bog dao slobodnu volju, da nam je sve dopušteno. Ali – sve nam ne koristi! Ne ponavljajmo svoje greške, već se klonimo zla i činimo dobro.

Promijeni sebe i promijenit ćeš svijet! Ne dopusti da ti se netko približi ako neće otići od tebe bolji i zadovoljniji (Majka Tereza). U tome je tajna! Ako želimo da nam život bude lijep, trebamo ga i drugima učiniti lijepim! Napredak je nemoguć bez promjene – promjene svog uma, srca, djelovanja. Svaka prepreka donosi nešto bolje, zato ih se nemojmo bojati, nego prepustimo Bogu putove svoje, u Njega se uzdajmo i on će sve voditi (Ps 37,5). Dok god živimo – borimo se, dok se god borimo – znak je da nismo pobijeđeni i da u nama prebiva dobri duh (sv. Augustin). Promijeni sebe i promijenit ćeš svijet!

Jelena Pinter

Rekla sam DA životu, a onda je život rekao DA meni

Sjedim i razmišljam kako uopće započeti ovu priču. Kako opisati neopisivo?

U mislima se vraćam na prošlo ljeto, kada smo saznali da u našu obitelj stiže još jedna mala ljubav. Možda bih se trebala vratiti još dalje u prošlost, nekoliko proteklih godina koliko ih je prošlo od onog dana kad je rođena Marija... kada smo obje jedva, za dlaku, preživjele puknuće maternice, i kada je naša obiteljska priča upotpunjena na najljepši mogući način. Dočekali smo našu malu princezu i radosno, bez obzira na sve izazove koje njeno odrastanje nosi, uživali u svakom novom danu.

Dok sam se privikavala na pomisao da ću po četvrti put postati mama, glavom su mi, htjela-ne htjela, prolazila upozorenja i zabrane liječnika u vezi eventualne buduće trudnoće, koja bi se sva manje-više mogla svesti pod jednu jedinu riječ: ZABRANJENO.

I nije to bilo bez osnove, treba odmah reći. Višestruki carski rezovi i ruptura, dakle lijep skup stanja i pehova učinili su liječnička upozorenja utemeljenima, i sve bi na tome i stalo da sam ostala poslušna njima. No, ja sam odlučila poslušati nekog drugog. Nekoga u koga imam beskrajno povjerenje, tko me nikada nije iznevjerio, kome sam se – jednostavno prepustila. Ako mi je tada, tog prošlogodišnjeg ljeta, glavom i prošla pokoja zla slutnja i skupljali se upitnici, samu sam sebe upitala: A gdje ti je vjera? SAD je imao priliku pokazati i živjeti. Živi ono o čemu pišeš.

Pomirivši tako glavu i srce, bila sam spremna uživati u mjesecima pred sobom, što god da mi oni donesu. Osjećala sam kako mi Život raste pod srcem, kako napreduje, iznova se i iznova diveći njegovoj savršenosti, istodobno se pitajući kako ITKO može dovesti u pitanje integritet ove nove osobe po broju tjedana koje provede u majčinoj utrobi. U kojem su se trenutku to ljudi točno dosjetili koja nas količina stanica određuje da postanemo ljudi? Jer, ja sam je osjećala kao svoje dijete od prvog trenutka, baš poput onih troje koje sam mogla poljubiti i zagrliti, štittiti, riskirati za njih, plakati zbog njih, biti najsretnija na svijetu s njima i zbog njih.

Uho mi je ovih nekoliko mjeseci bilo blaženo nesvjesno pokojeg malicioznog komentara na tu temu, a vezano za moju zdravstvenu situaciju. Primale su me se samo čestitke, osmijesi, ljubav i – molitve. Najviše molitve. Imam osjećaj da sam ovih mjeseci živjela u svojevrsnom vakuumu u kojem sam dobila glavnu nagradu – mir. Podcijenjen i neprocjenjiv, definitivno ne od mene same jer ja sam sve samo ne mirna osoba, uljuljkivao me i nosio naprijed bez straha, bez imalo straha.

Ja sam kap u oceanu ljudi. Nitko poseban. Sigurno neću izumjeti lijek protiv raka, napisati književni klasik, popeti se na najvišu planinu na svijetu, no jednom ću moći pogledati u oči svoje djece i reći im, najiskrenije, da sam u svakom trenutku za svako od njih četvero bila spremna dati vlastiti život, bez razmišljanja. I nekako mi to bude draže od svih drugih postignuća koja sam mogla/trebala/propustila učiniti, a nisam. Što se na kraju broji, kad podvučemo svoju životnu crtu? Koliko si bio sposoban VOLJETI.

Jedina mala pukotina u mom oklopu bila je Marija. Svu svoju djecu volim jednako, no majčinsko srce najviše strepi nad najslabijim i najpotrebitijim. Misao da postoji i najmanja šansa da moje dijete s posebnim potrebama ostane bez mame koja joj je četiri i po godine bila centar svijeta bila mi je u toj mjeri nepodnošljiva da sam automatski blokirala i sam njen nagovještaj. Da sam tada znala što danas znam, i sekunda brige bila bi previše.

Ako bih od proteklih mjeseci trebala izdvojiti najposebnije trenutke koji su me na neki način odredili za budućnost, onda bih definitivno odabrala prosinac. Dok sam živa neću zaboraviti one posebne trenutke u Međugorju kada me Bog poljubio tamo gdje boli. Usred obreda za ozdravljenje duše i tijela nas i naših bližnjih zatresla me temperatura koja je trajala pet minuta, a dok sam je osjećala kako mi se iz lica spušta tijelom i prži mi utrobu kao da u njoj gori vatra, znala sam da se sa mnom dešava nešto predivno. Znala sam da maternica više neće biti problem.

Čudno je to. Sebe sam uvijek smatrala racionalnom osobom kojoj u vjeri ne trebaju dokazi. Nisam ih tražila, ni željela. Utoliko je moje iznenađenje u zagrljaju Kraljice mira bilo veće, baš poput djeteta kojem je izmaknulo tlo pod nogama i sad ponovno uči hodati, na jedan potpuno novi način.

Tog istog prosinca moj mi je dragi svećenik ispričao jednu priču, želeći me ohrabriti jer sam već bila u visokoj trudnoći, želeći posvjedočiti, kako zna za jedan slučaj kada je jedno dijete, koje se zbog niza okolnosti nikada nije trebalo roditi, svojoj majci spasilo život, jer su otvorivši je prilikom carskog reza pronašli skriveni zloćudni tumor koji još nije metastazirao, i spasili joj tako život.

Nisam tada ni slutila da ću za neko vrijeme i ja pričati sličnu priču.

Kako je trudnoća išla svom kraju, polako mi je postajalo sve teže. Znala

nja života i podizanja djece kako bi uvijek nosili ohrabrenje da se za život bore i prihvaćaju ga. Slavite život sa svojim kćerima i sinovima u trenucima dok i sami postaju majke i očevi. Ponovno s uzbuđenjem proživljavajte s njima početke svoga majčinstva dok doživljavaju prvo štućanje i lupkanja u maternici vlastitih beba, njihova rođenja i mnoge uspomene kroz godine koje dolaze.

8. Poučavajte i razgovarajte – Stalno poučavajte i razgovarajte o Isusu i svojoj katoličkoj vjeri, ali, što je još važnije, živite Isusovim životom u svakodnevnom djelovanju. Budite nepokolebljiva katolkinja unutar i van svoga doma i činite to s radošću. Kada vaša djeca vide koliko je ispunjavajući život katolika kojemu je okosnica Krist i koliko on obogaćuje obiteljski život, željet će to za sebe i svoje vlastite obitelji.

9. „Glupirajte se“ – Nema potrebe da nosite lentu najozbiljnije majke na svijetu. Budite zaigrani. Izmišljajte svoj

tekst na glazbu popularnih pjesmama i plešite kao da vas nitko (osim vaše djece) ne gleda. Često ih šakaljajte. Djeca će cijeniti vaš prpošan pogled na život te će učiti od vas da je svaki dan dar koji treba držati dragocjenim te se s njime zabavljati!

10. Pouzdajte se – Pouzdajte se u Isusa, pouzdajte se u svoga supruga, pouzdajte se u svoju djecu i neka vide da se pouzdajete u njih cijelim svojim bićem. U vremenu kad su domovi ispunjeni stresom, neka vaš dom bude mjesto ispunjeno mirom i pouzdanjem u Božju volju za vas i vašu obitelj.

Sv. Majka Terezija je jednom rekla: *Žena je u srcu svakog doma. Molimo da mi, žene, shvatimo razlog svoga postojanja: da volimo i budemo voljene te kroz tu ljubav postanemo oruđe mira u svijetu.*

(Katie Warner – *The Integrated Catholic Life*, preuzeto sa www.zenavrsna.com)

Priča za djecu

Klokan i pingvin

Bio jednom jedan Klokan, jako dobar atletičar. No, ovaj uspjeh ga je pokvario. Postao je neugodan i arogantan i većinu svoga vremena provodio je zadirkujući ostale. Najviše ga je zabavljalo zadirkivati debeljuškastog Pingvina koji je bio toliko spor i nespretn da većinu puta uopće ne bi stigao do kraja utrke.

Jednog je dana Lisica, organizatorica utrka, objavila kako je njen najdraži kandidat u sljedećoj utrci upravo mali Pingvin. Svi su se tome izrugivali, posebno Klokan kojeg je to jako razljutilo. Mali Pingvin nije ni želio sudjelovati u utrci, no morao je budući da je običaj bio takav da sve životinje sudjeluju. Na

žen u suzama Klokan je jedva uspio doseći drugu stranu, umalo se utopivši.

Iako se svima činilo kako će se mali Pingvin sada smijati Klokanu, on to nije učinio. Puno je naučio iz svoje patnje i nije želio da se itko više osjeća poput njega. Umjesto izrugivanja odlučio je naučiti Klokana plivati.

Ostatak dana sve su životinje uživale igrajući se u jezeru. Ipak, najviše je uživala Lisica koja je svojom mudrošću uspjela Klokana „spustiti na zemlju“ i naučiti ga koje se opasnosti kriju iza taštine i ponosa onih koji su naučili biti najbolji.

(mamino-bлаго.com)

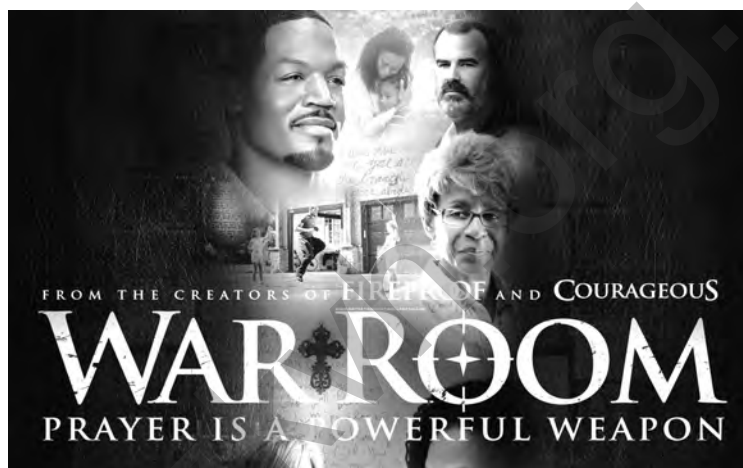
obiteljsko kino

Film „Ratna soba“

Preporučamo filmove kršćanske tematike za je-senske večeri:

Ratna soba (War Room), 2015. – „Ratna soba“ sli- jedi život Tonya i Elisabeth Jordan, muža i ženu koji imaju naizgled velike poslove, novac, njihov dom iz snova. Ali, izgled može prevariti. U stvarnosti, njihov brak je postao ratna zona, a njihova kći – kolateralna šteta. Pomoću savjeta starije i mudrije gospođe koju je Elisabeth upoznala, ona će shvatiti pravi način na koji se treba boriti za svoj brak i obitelj. Film možete pogledati na internetu.

([npr. biblijskifilmovi.com](http://npr.biblijskifilmovi.com))

Ne postoji pravo na pobačaj!

Piše: Dragan Muharem

U javnosti ćemo često čuti ponavljaju frazu „pravo žene na pobačaj“. Međutim, ono nema nikakvog uporišta u važećim pravnim sustavima – kako Srbije, tako i UN-a i EU. O pravu na pobačaj nema ni u jednome međunarodnom ugovoru nijedne riječi. Ne postoji izravno ni implicirano pravo na pobačaj zbog socio-ekonomskih razloga na zahtjev žene ni u regionalnim ugovorima. Pravo na život prepoznato je u svim međunarodnim dokumentima o ljudskim pravima kao primarno, dominirajuće pravo, a život ima značenje javnog, a ne samo privatnog interesa.

Ovdje donosim krovne dokumente UN-a i EU te drugih institucija u kojima nema pravne osnove za izvođenje „prava“ na abortus:

– *Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda* (EKLJP) osuđuje praksu sterilizacije, prisilnih pobačaja i pobačaja zbog selekcije spola djeteta (rezolucija 2012/2712).

– *Europska povelja o pravima djeteta* (1979.) u točki 17. navodi obveze zaštite prava djeteta od trenutka začeća: „Prava svakoga djeteta na život od časa začeća, na smještaj, prikladnu hranu i srodnu okolinu moraju biti priznata, a državne vlasti moraju prihvatiti obvezu da poduzmu sve napore da se to pravo u potpunosti primijeni.“

– temeljni dokument za zaštitu djece na globalnoj razini jest *Konvencija o pravima djeteta Ujedinjenih naroda* (1989.). U preambuli Konvencije govori se kako djeca imaju pravo na posebnu brigu i zaštitu „uključujući odgovarajuću pravnu zaštitu, kako prije, tako i poslije rođenja“.

– *Međunarodni sporazum o građanskim i političkim pravima* (1966.) U čl. 6. zabranjuje se izvršenje smrtno kazne nad trudnom ženom, što bi moglo implicirati i pravo nerođenog na život, koje se ne može ostvariti smrću majke. Isto to navodi temeljni i najvažniji europski dokument za zaštitu ljudskih prava *Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda* (1950.) u čl. 2.

– *Međunarodni sporazum o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima* (1966.) u čl. 10. obvezuje države na ispunjenje svojih socijalnih i ekonomskih obveza prema kojima treba osigurati „posebnu zaštitu majkama unutar razumnog vremena prije i poslije rođenja djeteta“.

– od bioetičkih međunarodnih instrumenata mnogi od njih sadržavaju odredbe o prenatalnome životu, kao što su *Konvencija o zaštiti ljudskih prava i dostojanstva ljudskog bića* u pogledu primjene biologije i medicine; *Konvencija o ljudskim pravima i biomedicini* (1997.) iz Ovida, *Dodatni protokol o zabrani kloniranja ljudskih bića* (1998.) i *Dodatni protokol o biomedicinskim istraživanjima* (2005.). Smatra se da znanstveni napredak i moguće posljedice istraživanja u genetskoj inženjeringu, medicinskoj oplodnji i eksperimentima sa zametkom utječu na davanje pravne zaštite (zametku).

– prakse europskih sudova; dosada nijedan europski sud nikada u svojim presudama nije priznao autonomiju volje (žene) kao relevantnu za opravdanje izvršenja pobačaja, niti je ikada zaniijekao kvalifikaciju „osobe“ nerođenom djetetu. Tako, npr., Sud pravde Europske unije u Luxembourg u

točki 35. presude C-34/10 Oliver Brüstle v. Greenpeace od 18. listopada 2011. istaknuo: „Svako ljudsko jajašce mora se, čim je oplođeno, smatrati 'ljudskim zametkom'“. Tako je i u suvremenoj pravnoj znanosti i judikaturi prvi put eksplicitno gledašte da ljudski život počinje u trenutku oplodnje jajne stanice spermijem, dakle u trenutku začeća.

Zakonodavstvo u Srbiji

Zakon koji uređuje abortus u Srbiji upućuje na odredbe *Zakona o zdravstvenoj zaštiti* (2005.), koji je u svojoj biti tek nešto uređeniji prvotni *Zakon o zdravstvenim mjerama* iz 1978. Njime se legalizira abortus do 10 tjedna na zahtjev žene bez davanja razloga i bez pitanja oca djeteta. Kasnije faze trudnoće ili kad je u pitanju malformacija ploda uređene su posebno.

– Ovaj Zakon je u proturječju s drugim zakonima R. Srbije, npr. Zakona o nasljedstvu, prema kojem je i nerođeno dijete subjekt prava, tj. nasljednik. Ako nerođeni ima pravo na nasljedstvo a majka prekine trudnoću, nije li tako došla u sukob sa zakonom i izvršila kazneno djelo?

– pitanje je kako će se odraziti proces pristupanja Srbije EU na usuglašavanje pravnih akata s međunarodnim konvencijama (gore navedenim). Jačanje ljudskih prava ne bi smjelo zaobići određenje pravnog statusa nerođenog djeteta.

Dakle, moglo bi se zaključiti kako međunarodno pravo i nerođenom djetetu jamči prava na rast, razvoj i skrb prije rođenja, predstavljajući prvi skup temeljnih prava namijenjenih začetom ljudskom biću. Pobačaj predstavlja derogiranje prava na život, pa prema tome, ne može postati autonomno pravo („pravo“ na pobačaj).

Jednako tako, nesuvisla je i neutemeljena često ponavljana fraza da „žena ima pravo na odlučivanje o svom tijelu“. Naravno da ima, ali to se ne može odnositi i na plod ukoliko je trudna, jer prema sadašnjoj praksi medicina jasno poima fetus kao samostalnog pacijenta na kome se ne samo postavlja dijagnoza, nego i prakticira fetalna terapija, budući da je u visokorazvijenim zemljama došlo do zavidnog stupnja razvoja fetalne medicine. Prema tome, kada je žena trudna, za medicinu se radi o dvama zasebnim osobama o kojima se vodi briga.

Povratak iskonu

Ima doživljaja, dojmova, slika, nekih dragosti, ima riči koje se ne mogu podijeliti ni s kim osim s ljudima iz ove ravnice, koji je vole. Ima, također, pitanja, osjećanja, lutanja koja ne zaobilaze tražitelje Istine, ma gdje i ma tko bili. Žreci, službenici i poklonici te ljubavi prema riječima, prema lijepom i prema istini, ma kako je izražavali, sestre dominikanke, rodbina i prijatelji, okupili su se u subotu, 8. listopada, u Pastoralnom centru „Augustinianum“ radovati se trećoj knjizi sestre **Blaženke Rudić** naslova *Povratak iskonu*. Skup je u ime organizatora, Katoličkog društva „Ivan Antunović“, pozdravio pročelnik nakladničkog odjela, vlč. **Josip Štefko-vić**.

O poeziji sestre Blaženke govorila je časna majka sestara dominikanki **Katarina Maglica**. Zbirka pjesama *Povratak iskonu* podijeljena je u 3 cjeline, *Zatočena u kamenu*, *Tajne duše* i *Razgovor s mojim pokojnima*, rekla je Katarina Maglica. Autorica se trudi objasniti i razumjeti sebe, svoj unutarnji svijet i vlastitu narav povratkom korijenima, svom iskonu, birajući slike koje nosi u sebi iz djetinjstva i mladosti. Prvi i treći dio knjige pisan je bunjevačkom ikavicom, a u odjeljku *Tajne duše*, koji je pisala književnim jezikom, kao da je čitateljima htjela poručiti: *nisam zakopana samo u vlastitu prošlost, tu sam s vama u istom svijetu, u istim problemima, istim pitanjima. Otkriva nam svoje želje, nadu, gorčinu, žed, govori o suzama, sudbini,*

smrti, o pitanjima koja je muče i osjećanjima koji je razdiru. Osjeća nemoć pred silinom života, pred egzistencijalnom samoćom čovjeka koji je po prirodi društveno biće. U pjesmama koje odzvanjaju snagom proživljenog iskustva otkriva svoj bunt, pitanja i traženja jasnih odgovora i sigurnosti, kazala je Maglica. Iako bi se, po riječima Katarine Maglice, ove pjesme mogle svrstati u duhovnu religioznu tematiku, ona ih, s obzirom na to da među ostalim obuhvaćaju i ljubavnu liriku, radije promatra kao misaono refleksivne pjesme s motivima svojstvenim duhovno religioznom stvaralaštvu.

Pjesme su majstorski stilski i sadržajno sazdane, zaključila je Maglica.

Zbirka poezije *Povratak iskonu*, 21. je u ediciji *Poezija*, serije *Duhovnost*, nakladnika Katoličkog društva „Ivan Antunović“, a u sunakladi Kongregacije svetih anđela čuvara sestara domini-

kanki, u povodu 800 godina od utemeljenja dominikanskog reda. U posljednjih 15 godina u ovoj seriji tiskano je samo 5 sličnih knjiga, rekla je urednica knjige **Katarina Čeliković**, predstavljajući zbirku u kontekstu suvremene hrvatske duhovne lirike.

Svećenik i pjesnik, **Lazar Novaković** i u pogovoru je napisao da se ispunio radošću dobivši u ruke zbirku poezije s. Blaženke Rudić. Razlog radosti je istina da Blaženka živi, to jest stvara, dariva se, rekao je prisjećajući se da je s njom uvijek znao lijepo razgovarati. U svojem razmišljanju o njenim pjesmama koje je pročitao sjemeništarc **Đuro Juhas**, Novaković je na istoj plohi označio i dva pokojna svećenika i poete, **Marka Vukova** i **Josipa Temunovića**.

Na završetku ovog blagdana poezije, autorica zbirke časna sestra Blaženka Rudić je rekla da je radosna i ganuta priređenom večeri.

Pjesme su nastajale 10, 15 godina, po inspiraciji ili iz potrebe. Odvažila sam se zamoliti Društvo „Ivan Antunović“ da izda ovu knjigu pjesama ovdje, u Subotici, iako ja sada živim u Korčuli jer, ako sam pjesnikinja i ako ovo ima neku vrijednost, onda to želim ostaviti ovdje, svome narodu, rekla je časna Blaženka.

Naslovnicu i foto ilustracije u knjizi uradio je **Zoran Vukmanov Šimokov**, moderatorica večeri je bila **Klara Dučić**, stihove su govorili nećak sestre Blaženke **Ivan Vizin** i **Nevena Mlinko**, a glazbenu točku na tamburi izveo je **Marko Kujundžić**.

N. Skenderović

Blago Bašić „Tomosom“ do Međugorja

Njemu su 72 godine, a njegovu Tomosu 32. To, međutim, nije bila zapreka da se Blago Bašić i ove godine uputi na hodočašće u Međugorje svojim motociklom. Bio je ovo najdulji put, a za 23 dana Blago je prešao oko 2.000 kilometara i to motociklom čija je maksimalna brzina 40-50 kilometara na sat.

Sombor, Apatin, Osijek, Našice, Slavenska Požega, Sisak, Petrinja, Glina, Topusko, Slunj, Plitvička jezera, Korenica, Knin, Split, Makarska, Međugorje, Čapljina, Dubrovnik, Herceg Novi, Nikšić, Ostrog, Podgorica, Nova Varoš, Užice, Valjevo, Šabac, Novi Sad i konačno opet Sombor. Tako je izgledala ruta duga oko 2.000 kilometara. Sveukupno na putu sam proveo 23 dana, a put je trajao toliko dugo jer sam imao kvar na motociklu, pa sam po dijelove morao do Kopriva u Sloveniji. Čak i kada mi se motocikl pokvario, nisam ni na tren razmišljao o odustajanju, jer osjećao sam da moram stići do Međugorja. I stigao sam. U Međugorju sam proveo dva dana, u Splitu tri, Rijeci jedan, a sve ostalo na putu. Bilo je tu raznih susreta, uglavnom lijepih. Cilj mog putovanja je odlazak u Međugorje, ali svako to putovanje iskoristim da što više vidim i obiđem, priča nam Blago nekoliko dana poslije povratka u Sombor.

Svi tu zanimljivi susreti mogli bi se opisati u nekoliko nastavaka, pa Blago izdvaja one najupečatljivije. Takav je susret u Slunju gdje mu je vlasnik kavane i motela, kada je vidio i čuo odakle dolazi, dao luksuznu vikendicu da prespava i večeru i doručak u svojoj kavani. *Kada sam ga pitao zašto je to uradio, rekao je – kada sam vidio taj motor i čuo odakle dolaziš, znao sam da ti treba pomoć. Taj čovjek se zove Jure Turkalj. Zanimljiv je bio susret i s bajkerima na Krndiji, između Slavonske Požege i Našice. Bio je to susret bajkera, a najveća atrakcija bili smo moj Tomos i ja. Još kada sam im rekao odakle i kamo idem, svi su se okupili oko mene. Izdvojio bih i moj dolazak u Gračac, usred noći. Na ulici nigdje nikoga, a ja ne*

znam gdje bih prenoćio. I onda se tu niodkuda pojavio jedan mladić, kao da ga je sam Bog stvorio. Nije se predomišljao ni malo već me je poveo svojoj kući na prenoćište. Ujutro me je njegova majka ponudila jutarnjom kavom. Htio sam im platiti prenoćište, ali nisi htjeli ni čuti. Čak mi je žena dala 20 kuna za Gospu u Međugorju. Kada sam se vratio, nazvao sam ih još jednom zahvaliti, što je njih iznenadilo, jer nisu očekivali da će me ikada više čuti, priča Blago. U razgovoru se prisjeća i guranja motora, kilometrima i jednog kamiona natovarenog crijepom i vozača Aleksandra koji je na kamion natovarao i motocikl i njega i povezo ih do Topuskog.

Koliko sam dnevno prelazio ovisilo je o terenu. Ako je brdovito, normalno da se manje prijeđe. U prosjeku sam dnevno prelazio od 200 do 250 kilometara. Događalo se, ako je teži put, da prijeđem samo stotinjak kilometara. Mogao sam ja izvući i brzinu od 40-50 kilometara na sat, ali prosjek je bio oko 30 kilometara. Motor ide na mješavinu, što znači da sam uza se uvijek imao kanticu s uljem, a kako je spremnik malen, u njega stane oko četiri litre goriva, svaki dan sam morao tražiti crpku i puniti spremnik da ne bih ostao bez goriva. U prosjeku, potrošnja je od 2,5-3 litre na stotinu kilometara, kaže Blago.

Blago najavljuje novo putešestvije za godinu dana. Kaže, izdržat će i on i motocikl. A sve što je do sada prošao na ovim putovanjima Blago je zabilježio, a svako mjesto kroz koje je prošao fotografirao. *Ima ljudi svakakvih, pa i onih koji ne vjeruju da sam sva pobrojana mjesta obišao ovim motociklom. Onda im ja pokažem fotografije mog Tomosa pored ploče na ulasku u Split, Makarsku, u Međugorje i druga mjesta kroz koja sam prošao, svjedoči Blago. Priče s putovanja rado pripričava. Zanimljive su i rado slušane, ali se još nitko nije odvažio praviti mu društvo na ovom putovanju ili se sam upustiti u ovakvu avanturu. /Z. Vasiljević/*

Prije dugih 10 godina
napustili su nas naši voljeni

vč. JOSIP TEMUNOVIĆ
(1938. – 2006.)
brat, stric i ujak

KATA KUJUNDŽIĆ
rođ. Temunović (1936. – 2006.)
sestra, mama, baka i prabaka

IVAN IVA KUJUNDŽIĆ
(1963. – 2006.)
suprug, brat, šogor i ujak

Molimo za njih i čuvamo uspomene do ponovnog susreta u vječnosti.

Sveta misa za drage pokojnike bit će slavljena u nedjelju, 6. studenog 2016. u 9 sati u crkvi sv. Roka u Subotici.

Sjećamo se
naših
pokojnika

TUŽNO SJEĆANJE

VALENTINA KUJUNDŽIĆ
(23. 10. 2011. – 23. 10. 2016.)

Vrijeme ne donosi zaborav, samo naviku da se s bolom mora živjeti.

Tvoji: tata Tomica, mama Sandra, braća Dario i Mateo i sestra Kristina

Dani Matoša i Andrića u Plavni

XVI. Festival bunjevački pisama

Dodjela zahvalnica sudionicima „Zlatne harfe”

Sudionici „Zlatne harfe” u katedrali

POZIVAMO VAS NA ČETVRTI

Hollywin

NA PREDSTAVU O ŽIVOTU UTEMELJITELJA REDA
PROPOVJEDNIKA SVETOG DOMINIKA GUZMANA

PONEDJELJAK

31.10.2016. 20 SATI

VELIKA DVORANA HKC „BUNJEVAČKO KOLO

ULAZ SLOBODAN

Organizacija: Župa Marija Majka Crkve
i diačiji dječji odjel HKC „Bunjevačko kolo“